

LAB-ammattikorkeakoulu

Tekniikka Lappeenranta
Rakentamisen koulutusohjelma
Tekniikan ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Jarkko Kaartinen

Rakennusalan koulutuksen vahvistaminen oppi- laitos- ja sidosryhmäyhteistyöllä Savonlinnassa

Opinnäytetyö 2020

Tiivistelmä

Jarkko Kaartinen

Rakennusalan koulutuksen vahvistaminen oppilaitos- ja sidosryhmäyhteistyöllä Savonlinnassa, 40 sivua, 3 liitettä

LAB-ammattikorkeakoulu

Tekniikka Lappeenranta

Rakennustekniikan ylempi AMK-koulutus

Opinnäytetyö 2020

Ohjaajat: Toimialajohtaja, tekniikka Kirsi Taivalantti, Saimaan ammattikorkeakoulu, Rehtori Jukka Mustonen, Itä-Savon Koulutuskuntayhtymä

Opinnäytetyön aihe on rakennusalan koulutuksen vahvistaminen ammatillisella toisella-asteella sekä ammattikorkeakoulussa Savonlinnan talousalueella. Koulutusta järjestää Itä-Savon koulutuskuntayhtymä - ammattiopisto SAMledu sekä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu – Xamk. Opinnäytetyössä tarkastellaan koulutuspoliittisten muutosten vaikutusta yhteistyön kehittymiseen rakennus- alalla Savonlinnassa. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää Savonlinnan ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulutuksen yhteistyön nykytilaa, kehittymistä sekä yhteistyön esteitä. Opinnäytetyössä selvitetään myös oppilaitosten yhteistyön merkitystä Savonlinnan seutukunnalle ja sidosryhmille.

Tutkimuksen kohteena oli Savonlinnassa toimivien ammatillisen oppilaitoksen, ammattikorkeakoulun, Savonlinnan kaupungin sekä alueen rakennusalan yrittäjien välinen yhteistyö. Tutkimuksen aineisto koostui eri sidosryhmille tehtävistä haastatteluista sekä lähdekirjallisuudesta. Yhteistyön nykytilaa sekä kehittämistarpeita selvitettiin haastattelututkimuksen avulla. Kysely toteutettiin puolistrukturoituna teemahaastatteluna. Tutkimuksen teoreettisessa osassa käsitellään yhteistyön merkitystä, koulutuspolitiikassa tapahtuneita muutoksia sekä oppilaitosten välisen yhteistyön tilaa tällä hetkellä.

Tutkimuksessa esiin nousseiden kysymysten ja tutkimustulosten perusteella, pyritään selvittämään olemassa olevan yhteistyön tilaa ja esittämään erilaisia toimintamalleja oppilaitosten välisen yhteistyön parantamiseksi.

Tehty kyselytutkimus on tarpeellinen ja ajankohtainen selvitys rakennusalan ammatillisen toisen asteen ja ammattikorkeakoulutuksen nykytilasta Savonlinnassa. Tutkimuksen avulla voidaan todeta, että merkitykset ympäröiviin tahoihin ovat yhteistyön kannalta merkittävät. Tutkimuksessa korostuu, että yhteistyölle on tarvetta ja sitä tulisi edelleen kehittää.

Asiasanat: ammatillinen koulutus, yhteistyö, rakennusala

Abstract

Jarkko Kaartinen

“Utilizing co-operation between educational establishments and other stakeholders for strengthening building construction related education in Savonlinna area”, 40 Pages, 3 Appendices

LAB University of Applied Sciences
Engineering Master’s degree Lappeenranta
Degree Programme in Building Construction
Master’s Thesis 2020

Instructor(s): Ms Kirsi Taivalantti, Director of the Technology, LAB University of Applied Sciences. Mr Jukka Mustonen Principal, SAMledu Vocational College

The purpose of this study is to strengthen the educational co-operation between vocational and higher (university of applied sciences) level in Savonlinna area, where the two operators are “SAMledu vocational college” and “Xamk University of Applied Sciences”. This work was commissioned by the former. The study also covers different aspects of this co-operation and its meaning for the local stakeholders and the community.

Specific target groups were the two aforementioned institutes, officials working for the city of Savonlinna and several private constructors operating in the area. First part of the material was obtained from these target groups by face-to-face interviews. Second part was a more theoretical view through a literature review. The main research questions for this study were the meaning of co-operation, effect of changes in education policies and the current status of the co-operation between the educational institutes in Savonlinna.

The findings paint a good picture of the current status of co-operation in the area and show the importance and effects, not only for the educational institutes, but also for the other players in the field. Especially the face-to-face interviews give a good and topical information that can be used to improve the co-operation practises. The results clearly show a need and a way for improvements.

Keywords: vocational education, cooperation, construction industry

Sisällys

1	Johdanto.....	5
1.1	Opinnäytetyön tavoitteet	6
1.2	Tutkimuskysymys ja tutkimuksen lähtökohdat	7
1.3	Lähdemateriaali ja tutkimuksen rakenne.....	8
2	Tutkimusmenetelmät ja -aineisto	10
3	Yhteistyössä toimimisesta.....	11
3.1	Mitä on yhteistyö?	11
3.2	Yhteistyön ominaisuudet.....	12
3.3	Tiimityö	12
3.4	Moniammatillinen yhteistyö	13
3.5	Koulutusasteiden nivelvaiheen yhteistyö	14
3.6	Yhteistyön nykytila valtakunnallisesti	17
4	Koulutusrakenteiden muutokset.....	17
4.1	Ammatillisen koulutuksen uudistus	17
4.2	Ammatillisen koulutuksen rahoitus.....	19
4.3	Korkeakoulutuksen uudistus	20
4.3.1	Korkeakoulujen opiskelijavalintojen kehittäminen	21
4.3.2	Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030.....	22
4.4	Muutosten vaikutus yhteistyön kehittämiseen.....	23
5	Tutkimuksen tulokset	24
5.1	Kvalitatiivinen aineisto.....	24
5.2	Haastattelujen tulokset.....	25
6	Tutkimuksen tulokset	32
7	Pohdinta.....	34
	Lähteet.....	40

Liitteet

Liite 1 Haastattelukysymykset, oppilaitosten edustajat

Liite 2 Haastattelukysymykset, alueen yrittäjät

Liite 3 Haastattelukysymykset, Savonlinnan kaupungin edustajat

1 Johdanto

Työskentelen tällä hetkellä rakennustekniikan lehtorina Itä-Savon koulutuskuntayhtymässä, ammattiopisto SAMledussa (SAMledu). Olen työskennellyt kyseisessä ammattiopistossa vuodesta 2006 lähtien. Työtehtävieni pääpaino on ollut koko työurani ajan opettajan perustehtävässä, opetuksessa. Viime aikoina olen kuitenkin siirtynyt enemmän oppilaiden ohjauksellisiin tehtäviin koulutus uudistuksen, reformin tuomien muutosten myötä. Lisäksi olen toiminut sivutoimisena rakennusalan yrittäjänä vuodesta 2005 lähtien Savonlinnan talousalueella. Yritystoimintani on vahvasti yhteydessä rakennusalan yrityksiin, joissa myös opettamani opiskelijat ovat työelämäjaksoilla tutustumassa työelämään tai harjoittelemassa rakennusalan töitä. Tämä vahva alueellinen rakennusalan yritysten yhteistyö on tuonut minulle itselleni valtavasti näkökulmaa siitä, mihin suuntaan ammatillista rakennusalan koulutusta tulisi kehittää Savonlinnan talousalueella.

Ammatillisessa koulutuksessa sekä ammattikorkeakoulutuksessa on tapahtunut viime aikoina suuria muutoksia. Muutokset jatkuvat edelleen tulevien vuosien aikana, ja etenkin rahoitusmallien muuttuminen ohjaa molempia oppilaitoksia tekemään yhä enemmän yhteistyötä ja yhdistämään eri koulutusasteita. Koulutus uudistuksen, eli reformin, mukaisessa ammatillisessa koulutuksessa jokaiselle opiskelijalle laaditaan yksilöllinen opintopolku. Opintopolulla tarkoitetaan sitä, että yksittäinen opiskelija voi koulutuksensa aikana valita haluamiaan opintosisältöjä koulutustarjottimelta, ja muodostaa omasta koulutuksestaan itsensä näköisen ja itseään jatkossa palvelevan opintokokonaisuuden. (Opetushallitus 2020). Opiskelijoille tarjoutuu myös mahdollisuus suorittaa myös opintokokonaisuuksia, jotka mahdollistavat suoremman tien ammatillisesta koulutuksesta ammattikorkeakoulutukseen.

Onnistunut opiskelijan jatkoväylälle siirtyminen vaatii myös onnistunutta yhteistyötä alueen oppilaitosten henkilökunnan ja alueen yrittäjien kesken. On yleisesti koettu, että vaikka erilaisista jatkoväylälle siirtymisen malleista on tehty ohjeita ja suunnitelmia, eivät ne ole selviä kaikille niille henkilöille, jotka ohjaavat opiskeli-

joita siirtymään jatkoväylän kautta jatko-opintoihin. Myös opiskelijoiden on hankala itse selvittää mitkä ammatilliset opinnot tukevat jatko-opiskelua ammattikorkeakoulussa.

SAMledun vuoden 2017 tilinpäätöksen yhteydessä julkaistujen hakijatilastojen mukaan yli 70 % Savonlinnan talousalueen ammatillisen alan opiskelijoista on aikuisopiskelijoita, jotka ovat ammatinvaihtajia, tai tulevat opiskelemaan muutoin, suorittuaan jo aiemmin jonkin muun toisen asteen tutkinnon. Aikuisopiskelijoille jatkoväyläopinnot tarjoavat erityisen hyvän mahdollisuuden edetä opinnoissa nopeasti ja saada kerralla kokonaisvaltainen hyvä koulutuskokonaisuus, joka nykyajan työmarkkinoilla luo kilpailukykyä. Myös talousalueen yrittäjinä työskentelevät työnantajat arvostavat sitä, että tulevaisuuden työntekijällä olisi hallussaan sekä työkokemusta että ajantasainen tietotaito opiskelemastaan alasta.

1.1 Opinnäytetyön tavoitteet

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tutkia ammattikorkeakoulun, ammattioppilaitoksen ja työelämän yhteistyön nykytilaa rakennusalalla Savonlinnan talousalueella, sekä selvittää minkälaisia yhteistyön muotoja eri yhteisöjen välille tulisi kehittää. Selvitän aluksi yhteistyön nykytilaa oppilaitosten ja työelämän välillä, jotta yhteistyön toimivuutta pystytään opinnäytetyön tutkimuksen edetessä arvioimaan, sekä pohtimaan tarvittavia kehittämistoimenpiteitä. Tutkimuksessani keskityn ottamaan selville minkälaisia toimia oppilaitosten tulisi tehdä yhteistyön tiivistämiseksi Savonlinnan talousalueella, jotta seudullisesta yhteistyöstä saataisiin toimivaa. Tarkoitukseni on saada aikaan, tai ainakin käynnistää, toimiva yhteistyön malli rakennusalalla ammattikorkeakoulun, ammattioppilaitoksen ja alueen elinkeinoelämän välille. Keskeinen tavoite opinnäytetyölläni on myös osaltaan edesauttaa löytämään keinoja, joilla saadaan tuotettua osaavaa työvoimaa Savonlinnan seutukunnan elinkeinotoiminnan tarpeisiin ja toisaalta löytää joustavia keinoja, sekä yhteistyön malleja, joilla rakennusalan koulutusta saadaan vahvistettua kaikilla koulutusasteilla Savonlinnassa.

Toivon myös, että osaltaan tämän opinnäytetyö antaa apuja jatkossa ammatillisen koulutuksenjärjestäjän ja ammattikorkeakoulun välisen yhteistyön parantamiseen ja kehittämiseen Savonlinnan talousalueella. Lisäksi toivon, että tässä

opinnäytetyössä käy esille erilaisia alueellisia voimavaroja yhteistyöhön, joiden avulla on mahdollista saada Savonlinnan talousalueella säilymään jatkossakin sekä rakennusalan ammattiopisto tasoinen opetus, että rakennusalan ammattikorkeakouluopetus. Savonlinnan talousalue on pieni muuttotappio seutukunta, joten olisi mielenkiintoista tietää, voiko yhteistyön avulla vaikuttaa siihen, ettei jommankumman oppilaitoksen toiminta rakennusosalalla päättyisi oppilaiden vähyteen.

1.2 Tutkimuskysymys ja tutkimuksen lähtökohdat

Tässä tutkimuksessa perehdytään ammattikorkeakoulun ja ammattioppilaitoksen sekä Savonlinnan elinkeinoelämän väliseen yhteistyöhön ja sen kehittämiseen. Tutkimuksessa perehdytään yhteistyön muotoihin ja kehittämiseen rakennusalan koulutuksien näkökulmasta ammatillisella toisella asteella sekä ammattikorkeakoulussa. Tutkimuksen keskiössä on hakea oikeita ja toimivia käytänteitä toimivalle oppilaitosten väliselle yhteistyölle niin, että se tukee alueen elinkeinorakennetta sekä kehittää ja uudistaa elinkeinoelämää. Tutkimuksessa ei käsitellä asiaa valtakunnallisesti vaan perehdytään asiaan Savonlinnan talousalueella.

Tällä tutkimuksella halutaan vastata kysymyksiin:

Miten rakennusalan oppilaitosten ja työ/ elinkeinoelämän yhteistyö Savonlinnan talousalueella toimii tällä hetkellä?

Mitä esteitä tai ongelmakohtia on olemassa toimivalle yhteistyölle?

Mitä yhteistyön kehittämisen toimenpiteitä olisi tehtävä, että yhteistyötä saataisiin tiiviimmäksi ja toimivammaksi niin, että se hyödyttäisi molempia oppilaitoksia sekä alueen työ/ elinkeinoelämää?

Lähtökohtana opinnäytetyölle ovat ammatillisen koulutuksen sekä ammattikorkeakoulutuksen uudistukset, jotka ohjaavat oppilaitoksia tekemään yhä enemmän ja tiiviimpää yhteistyötä. Koulutusuudistukset ovat vasta toteutettuja, joten niistä ei sen vuoksi ole vielä juurikaan kokemusta, eikä vertailukelpoisia tutkimustuloksia ole saatavilla. Savonlinnan väestökehitys on ollut viime vuosina negatiivinen johtuen muuttotappiosta, sekä alueelle kohdistuneista toimista mm. yliopis-

ton lakkauttamisesta, jotka ovat aiheuttaneet väestön vähenemistä. Negatiivisesta väestökehityksestä huolimatta Savonlinnassa uskotaan tulevaisuuteen ja talousalueella on aloitettu ammattikorkeakoulun toimesta uusia tutkintokokonaisuuksia sekä opiskelijoiden aloituspaikkoja on lisätty. Lisäksi alueella on paljon teollisuutta sekä pieniä ja keskisuuria yrityksiä, jotka pystyvät tulevaisuudessakin tarjoamaan työ- ja harjoittelupaikkoja opiskelijoille ja valmistuville ammattilaisille. Alueen vetovoimaisella ja tasokkaalla koulutuksella ja yhteistyöllä luodaan myös seutukunnalle pysyviä työpaikkoja ja kohotetaan alueen imagoa. Koulutuspositiivisella asenteella Savonlinnalla on mahdollisuuksia ja potentiaalia olla tulevaisuudessa paljon paremmassa tilanteessa, kuin miltä tällä hetkellä näyttää.

1.3 Lähdemateriaali ja tutkimuksen rakenne

Koulutus ja sen tuomat tulokset ja onnistuminen lienee yksi tutkituimmista tieteen aloista Suomessa. Jokainen koulutuksenjärjestäjä tutkii järjestämiensä koulutuksien tuloksia ainakin sisäisesti. Lisäksi koulutus koetaan Suomessa hyvin tärkeäksi kilpailuedun luojaksi ja usein julkisuudessa esillä on se, kuin Suomi on pärjännyt koulutusvertailututkimuksissa. Suomen koetaan olevan koulutuksen osa-alueella maailman johtomaita ja tilanne halutaan säilyttää sellaisena. Suomen valtion hallitusohjelmiin on kirjattu tavoitteita koulutuksen parantamiseen, lisäämiseen ja tarjontaan. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2019).

Materiaalia koulutuksen tutkimukseen on saatavilla jonkin verran. Suomen lakikokoelmista löytyvät laki ammatillisesta koulutuksesta, ammattikorkeakoululaki ja yliopistolaki luovat perusteet koulutuksen järjestämiseen Suomessa. Lakitekstejä sivutaan tässä tutkimuksessa tarpeen mukaan. Lisäksi tässä tutkimuksessa sivutaan myös koulutuksen rahoitusnäkökulmasta lakia opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisut tarjoavat myös hyvää ja kattavaa tietoa meneillään olevista, ja jo toteutuneista muutoksista koulutuksen alalla. Lisäksi tutkimuksessa käytetään alan muuta kirjallisuutta kattavasti.

Tutkimuskysymyksiä lähestytään tarkastelemalla opetus- ja kulttuuriministeriön sekä opetushallituksen laatimia julkaisuja, voimassa olevaa opetusta koskevaa

lainsäädäntöä, alan kirjallisuutta sekä eri instanssien luomia julkaisuja mm. koulutukseen liittyvistä hankkeista ja uudistuksista. Tutkimuksessa pyritään hahmotamaan yhteistyön nykytilaa eri vastaajien näkökulmista.

Tutkimuksessa esitetty haastattelumateriaali on koottu haastatteleamalla Savonlinnan talousalueella työskenteleviä ammatti- ja ammattikorkeakoulun opettajia sekä alueen rakennusalanryittäjiä. Lisäksi tutkimukseen on haastateltu Samiedun, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu XAMK:n (XAMK) ja Savonlinnan kaupungin esimiesasemassa olevia henkilöitä, jotka vastaavat koulutuksen järjestämisestä, sekä erilaisissa yhteistyöhankkeissa toimivia henkilöitä. Tutkimus on rajattu koskemaan Savonlinnan talousaluetta ja Savonlinnan alueen oppilaitoksia, koska alueen toimijat muodostavat yhteistyöverkoston, jonka toimivuus on äärettömän tärkeää alueen elinkeinoelämälle, vetovoimalle ja koko seutukunnan kehittymiselle. Teemahaastattelut on toteutettu loppuvuodesta 2019 ja haastattelujen toteuttamisesta on kerrottu tarkemmin luvussa 5. Haastattelukysymykset ovat esitetty liitteissä.

Luvussa 1, selvitän tälle tutkimukselle asetettua tutkimuskysymystä. Luvussa 2 kerron käytetystä tutkimusmenetelmästä. Luvussa 3 käyn läpi mitä yhteistyöllä tarkoitetaan ja mitä eri muotoja yhteistyöllä voi olla. Lisäksi käyn lyhyesti läpi yhteistyön nykytilaa Savonlinnan alueen ammatillisen ja ammattikorkeakoulutuksen näkökulmista. Luvussa 4 selvitän miten ammatillinen koulutus sekä ammattikorkeakoulutus ovat viime vuosina muuttuneet ja miten muutokset ovat vaikuttaneet aiempaa tiiviimmän yhteistyön tarpeellisuuteen. Luvussa 5 esitän tekemäni tutkimuksen tuloksia ja selvitän haastateltujen henkilöiden havaintoja tämänhetkisestä tilanteesta sekä tulevaisuudessa mahdollisesti tarvittavista muutoksista. Lisäksi tutkimuksessa pohditaan mikä yhteistyössä oppilaitosten ja työ/elinkeinoelämän välillä tällä hetkellä on toimivaa ja mitä tulisi kehittää. Luvussa 6 esitän pohdintaa tutkimuksen tuloksista, teen kehitysehdotuksia ja mietin mahdollisia jatkotutkimusten aiheita.

2 Tutkimusmenetelmät ja -aineisto

Tämä tutkimus on toteutettu kvalitatiivista, eli laadullista, tutkimusmenetelmää käyttäen. Kvalitatiivisella tutkimuksella tarkoitetaan tutkimusta, jonka avulla pyritään selvittämään vastauksia kysymyksiin miksi, miten tai millainen (Heikkilä 2004, 16 - 17). Laadullinen tutkimus luo havainnoivia ja tutkimuksen kohteeseen sidonnaisia tuloksia, joiden avulla on helpompi ymmärtää ja tulkita tutkittavaa ilmiötä (Anttila 1998, 135).

Laadullista tutkimusta käytetään hyvin usein tutkimustilanteissa, joissa halutaan tutkia luonnollisia tilanteita. Tutkimuksessa, jossa tutkitaan luonnollisia tilanteita ei ole mahdollista järjestää koetilannetta, eikä kaikkiin tekijöihin voida vaikuttaa. (Metsämuuronen 2008, 14). Tutkimustilanteen on oltava joustava, koska tutkittavaa ilmiötä ei etukäteen tunneta. Myöskään aineiston määrää ei voida rajata etukäteen, koska aineisto ohjaa tutkimusta. Tutkimuksesta saadut tulokset ja tulkinat määrittävät mahdollisen lisäaineiston tarpeen. (Kananen 2015a, 34 - 35.)

Tässä tutkimuksessa esitettyyn tutkimuskysymykseen on haastateltu oppilaitosten edustajia sekä työ- ja elinkeinoelämän edustajia. Haastattelun teemoina ovat oppilaitosyhteistyön nykytila, ongelmakohdat ja yhteistyön kehittäminen. Haastattelutilanne ei tässä tutkimuksessa etene kovin yksityiskohtaisten ennalta mietittyjen kysymysten avulla vaan kysymysten asetanta on väljempi ja kysymykset kohdistuvat oppilaitosten ja sidosryhmien väliseen yhteistyöhön kokonaisuudessaan. Teemahaastattelu on olemukseltaan strukturoidumpi kuin avoin keskustelun omainen haastattelu, sillä strukturoidussa haastattelussa on perehdytty aiempiin tutkimuksiin aiheesta, jonka pohjalta on valmisteltu haastattelun aihepiirit ja teemat. Teemahaastattelussa nämä valmistellut teemat ovat kaikille haastateltaville samoja, vaikka haastattelun edetessä niistä voidaan joustavasti poiketa haastateltavan mieltymysten mukaan. (Hirsijärvi & Hurme 2001, 47 - 48, 66; Eskola & Suoranta 2000, 86 - 87.)

Teemahaastattelua voidaan käyttää tutkimusmenetelmänä sekä laadullisessa että määrällisessä tutkimuksessa. Tärkein rooli onnistuneessa tutkimuksessa on tutkimuskysymysten laatimisella. (Juvakka – Kylmälä 2007, 78 - 80.) Vaikka teemahaastattelu ei etene tarkkojen etukäteen laadittujen kysymysten mukaisesti,

käytetään kysymystarjotinta haastattelun pohjatietona. Tarkennetuilla kysymyksillä ohjataan haastattelutilanteen etenemistä, ja seurataan, että haastattelu kestää valitun aihepiirin sisällä. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47 - 48, 66; Eskola & Suoranta 2000, 86 - 87.) Teemahaastattelua käytetään tutkimusmenetelmänä silloin, kun tutkittavaa asiaa ei vielä etukäteen tarkoin tunneta (Metsämuuronen 2005, 226). Haastateltavat henkilöt valitaan tutkimukseen sen perusteella, että heillä on jokin kokemus haastateltavasta aiheesta. Mikäli haastattelija pystyy vielä luomaan luottamuksellisen ilmapiirin haastattelutilanteeseen, ihmiset usein kertovat mielellään kokemuksistaan. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 35).

Teemahaastattelun etuina on se, että haastattelun avulla voidaan hyvin huomioida erilaiset haastateltavat ja pystytään keräämään tietoa erilaisissa haastattelutilanteissa. Haastattelun edetessä haastattelija voi halutessaan muuttaa myös haastatteluteemojen järjestystä, ja näin tehdä erilaisia tulkintoja vastauksista. Yleensä haastateltavat henkilöt keitä tutkija on suunnitellut haastateltavaksi suostuvat mielellään mukaan haastatteluun. (Hirsjärvi ym. 2008, 200 - 201; Bell 2006, 157). Lomakekyselyyn verrattuna teemahaastattelu onkin hyvä tiedonkeruumenetelmä. Tutkija voi haastattelun edetessä tarkentaa vastauksia välittömästi, mikäli hän kokee sen tarpeelliseksi. Muihin tutkimusmenetelmiin verrattuna on haastattelututkimuksella helpompaa saada selville uusia näkemyksiä tutkittavasta aiheesta. (Järvinen & Järvinen 2000, 154).

3 Yhteistyössä toimimisesta

3.1 Mitä on yhteistyö?

Yhteistyössä voidaan katsoa olevan yhteinen tavoite, tietty päämäärä, joka ohjaa toimintaa. Hyvin usein haluttu päämäärä toiminnalle esitetään jo ennen varsinaisen yhteistyön aloittamista, jotta päämäärä olisi mahdollista saavuttaa tehokkaasti ja onnistuneesti. Yhteistyön lähtökohtana voidaan katsoa olevan sen, että kaikki toimintaan osallistuvat osapuolet tarvitsevat yhteistyössä syntyvää tulosta. Koska yhteistyö on ihmisten välistä toimintaa, on vuorovaikutuksella erityisen merkittävä rooli onnistuneessa yhteistyössä. (Aira 2012, 129; Keyton ym. 2008, 376.)

Yhteistyöllä ei kuitenkaan tarkoiteta vain yhteistä tekemistä. Myöskään pelkät yhteistyörakenteet eivät takaa yhteistyön syntymistä, jos yhteistyötä ei toteuteta aktiivisesti. Yhteistyö on toiminnan muoto, joka vaatii sosiaalista osaamista. (Peters & Manz 2007, 119.) Yhteistyöllä ei tarkoiteta pelkästään toimintaa asetettujen yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi, vaan yhteistyössä olennaiseksi osaksi nousevat myös vuorovaikutus ja sosiaaliset suhteet. (Isoherranen 2008, 28.) Yhteistyön kehittäminen on tärkeää, koska yhteistyön toimivuus on tärkeä strateginen tekijä organisaatiossa, ja yhteistyö vaikuttaa suoraan työn tuloksellisuuteen (Lepänen 2002, 37).

3.2 Yhteistyön ominaisuudet

Yhteistyölle ominaista on kaikkien toimijoiden yhteinen vastuu toiminnasta. Yhteistyössä keskeisiä elementtejä ovat toimijoiden vuorovaikutus ja yhteistyön yhteinen tavoite. Lisäksi keskeisenä tavoitteena yhteistyössä on toiminnan vastuun jakaminen kaikille yhteistyön osapuolille. Yhteistyötä kuvataan englannin kielessä monin eri termein kuten: teamwork, partnership, coordination, cooperation ja collaboration. Nämä termit kuvaavat kaikki yhteistyön muotoja, mutta hieman eri tavoin. Teamwork on asiakkaiden kanssa tapahtuvaa yhdessä tekemistä, kun taas partnership viittaa yhteistyön koordinoimiseen ja toteuttamiseen pitkäaikaisiin sopimuksiin. Coordination on yhteistyön tavoitteiden koordinoimista yhteistyön parantamiseksi. Yhteistyössä jokaisella on oma roolinsa ja jokainen osallistuu yhteistyöhön oman roolinsa mukaisesti. Voimien yhdistämisestä tavoitteiden saavuttamiseksi käytetään termiä cooperation. Koordinoimiseen liittyvää yhteistyötä taas kuvataan termillä collaboration sillä tarkoitetaan myös toimimista ja työskentelyä yhdessä. (Engeström 1993, 128 - 129; Øvretveit 1994, 19; Payne 2000, 27.)

3.3 Tiimityö

Tiimi käsitettä on käytetty kuvaamaan yhteistyötä monissa eri tutkimuksissa. Tiimi muodostuu ryhmästä, ja näin ollen ryhmiin liittyvä dynamiikka pätee tiimi työskentelyyn. Steward Clegg ym. on vuonna 2008 julkaisemassaan artikkelissaan erotellut tiimin ja ryhmän käsitteen toisistaan. Tiimin käsitteen hän on mää-

ritelty kahdeksi tai useammaksi ihmiseksi, jotka ovat yhteisen päämäärän tavoittamiseksi tehneet psykologisen sopimuksen. Vastuut ja velvollisuudet on tällöin jaettu tiimin jäsenien kesken. Hän on ajatellut, että tiimin erottaa ryhmästä psykologinen sopimus. (Clegg ym. 2008, 92.) Susan Kogler Hillin (2007, 207) näkemys tiimeistä on, että ne ovat toisistaan riippuvaisia ryhmiä, joiden tavoitteen ovat yhteisiä. Saavuttaakseen tavoitteet on tiimien koordinoitava omaa toimintaansa. Yhteistyötä tiimeissä tehdään itseohjautuvasti.

Tiimin toimintatapaan ei kuulu perinteinen johtamismalli, jossa esimies tekee päätökset ja kantaa vastuun. Johto määrittelee tiimille ainoastaan tavoitteet ja laatii resurssit ja reunaehdot. Muutoin tiimin jäsenet tekevät toimintaansa koskevat päätökset yhdessä ja vastaavat yhdessä tuloksista, sekä myös epäonnistumisista. Tiimityöllä tavoitellaan tiimin jäsenten työtaakan tasaisempaa jakaantumista ja parempia työn tuloksia. (Salomäki 2002, 16.)

3.4 Moniammatillinen yhteistyö

Moniammatillisesta yhteistyöstä puhuttaessa tarkoitetaan laaja-alaista eri alojen asiantuntijoiden välistä yhteistyötä. Usein moniammatillinen yhteistyö nähdään koostuvan työskentelystä eri tasoissa. Alimmalla tasolla voidaan nähdä olevan moniammatillisen rinnakkain työskentelyn. Keskimmaisella tasolla eri alojen asiantuntijat muodostavat yhteisen käsityksen asian tilasta, sekä laativat yhteisen tavoitteen keskustelemalla asiasta yhdessä. Kaikista korkeimmalla tasolla asiantuntijat työskentelevät asiakaslähtöisesti ja rikkovat tarvittaessa roolirajojaan. (Isoherranen 2005, 17.)

Moniammatillista yhteistyötä organisoidaan useimmiten tiimeissä, jonka koetaan yleisesti olevan joustava toimintarakenne Isoherranen (2008, 136). Moniammatilliseen osaamiseen ei kuitenkaan riitä pelkkä toimiva yhteistyö, vaikka se onkin merkittävässä roolissa. Jos moniammatillisen yhteistyön haluaa saada toimimaan moitteettomasti, ovat hyvät vuorovaikutustaidot erittäin tärkeässä roolissa. Hyvin toimivassa ryhmässä on luottamuksellinen ja avoin ilmapiiri. Lisäksi hyvä yhteistyö vaatii toiminnan tavoitteiden ja tuloksien yhteistä jakamista. (Karila & Nummenmaa 2001, 147.)

3.5 Koulutusasteiden nivelvaiheen yhteistyö

Osana Sipilän hallituksen kärkihanketta oli työelämään siirtymisen nopeuttaminen painopisteenä osaaminen ja koulutus. Tavoitteen saavuttamiseksi on käynnistetty Euroopan sosiaalirahaston rahoituksella tuettuja hankkeita. Hankkeet ovat olleet valtakunnallisia ja niiden avulla on ollut tarkoitus luoda joustavia opintopolkua toiselta-asteelta korkeakouluun siirtyville, parantaa aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustamista, tiivistää toisen asteen ja korkea-asteen yhteistyötä sekä hyödyntää erilaisia oppimisympäristöjä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019).

Hankkeita oli mahdollisuus hakea keväällä 2016 ja haun lopputuloksena käynnistyi neljä eri hanketta. Hankkeiden rahoittajana on toiminut Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja hankkeita on ollut toteuttamassa ammatillisen koulutuksen järjestäjiä sekä ammattikorkeakoulutuksen järjestäjiä ympäri Suomea. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019).

NOPSA-hanke: Nopea ammatillinen väylä työelämään

Ammattikorkeakoulut Centria, HAMK, SAMK, TAMK, TuAMK sekä ammatilliset oppilaitokset Amisto, Tredu, Turun ammatti-instituutti ja WinNova ovat aloittaneet NOPSA-hankkeen, jolla etsitään ratkaisua sujuvaan siirtymiseen ammattikoulutuksesta jatko-opintoihin. Hankkeessa on määritelty tekniikan ja liikenteen alojen olevan sellaisia, joissa työvoimapula tulee tulevaisuudessa olemaan ongelma. Hankkeen toimenpiteet on kohdistettu näille aloille. (Hämeen ammattikorkeakoulu, 2019). NOPSA-hankkeen organisaatiomalli on kuvattu kuviossa 5.

Toimintamalleja on koottu NOPSA-hankkeen julkaisemaan oppaaseen, jossa esitellään suositeltavia toimintamalleja siirtymän sujuvoittamiseksi ammatilliselta toiselta-asteelta ammattikorkeakouluun. Nopsa-hankkeen suositeltavissa malleissa ammattiopiston opiskelijat suorittavat ammattikorkeakouluopintoja osana ammatillisia opintojaan. Opiskelijat suorittavat ammattikorkeakouluopintoja avoimen ammattikorkeakoulun kautta tai heille järjestetään jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja esimerkiksi ruotsin kielessä ja matematiikassa. Hankkeessa syntyneissä malleissa on kehitetty tietty opintokokonaisuus, jonka suoritettuaan opis-

kelijalla on mahdollisuus hake ammattikorkeakouluun erillishaussa joka mahdollistaa suoran tien ammattioppilaitoksesta ammattikorkeakouluun. Hankkeessa on myös kehitetty erilaisia uraohjauksen toimintamalleja sekä työkaluja, joilla on tarkoitus ohjata ja motivoida opiskelijoita kohti ammattikorkeakouluopintoja sekä tuoda insinöörin työnkuvaa näkyväksi ammattiopiston opiskelijoille. (Hämeen ammattikorkeakoulu, 2019).

Kuvio 5. Nopsa-hanke, malli. (Hämeen ammattikorkeakoulu 2019)

Jatkoväylä: sujuvasti ammatillisesta koulutuksesta ammattikorkeakouluun -hankkeen keskiössä on henkilön kokonaisopinteluajan lyhentäminen rakentamalla opintopolkuja, jossa on mukana ammatillisen toisen asteen sekä ammattikorkeakoulun tutkinnon osia. Ammattioppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen välille on hankkeessa tehty suositukset siitä, miten oppilaitosten välistä siirtymää tukevat opinnot ja palvelut tulisi toteuttaa eri koulutusten järjestäjien kesken. Hankkeessa on kehitetty työkaluja osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen nivelvaiheessa ja lisäksi hankkeessa on luotu joustavia polkuja opiskelijalle, joka on siirtymässä ammatillisesta koulutuksesta korkeakouluun, tällä tavoin on myös lisätty ammatillisen koulutuksen vetovoimaisuutta. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu 2018).

Jatkoväylä -hankkeessa on tehty määrittelyjä, jossa väyläopinnot ovat ammattikorkeakouluopintoja, jotka ovat sisällytetty toisen asteen tutkinnon osaksi. Opinnot on suunniteltu suoritettavaksi avoimen ammattikorkeakoulun kautta ja niillä on ajateltu voivan lyhentää opiskelijan korkeakoulun opiskelu aikaa jopa vuodella. Hankkeessa annetaan suosituksia, joissa korostetaan koulutuksen järjestäjien yhteistyötä, jonka tulee perustua opetussuunnitelmien ja niissä kuvatun osaamisen yhtymäkohtien etsimiseen ja vertailuun. Suosituksissa on myös esitetty, että ammattikorkeakoulu ja ammattiopisto suunnittelevat ja toteuttavat yhteistyössä ammattikorkeakouluun valmentavia opintoja. Tärkeäksi kehittämis-kohteeksi jatkoväylähankkeessa nousi myös opetus- ja ohjaushenkilöstön uraohjaustaidot. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu 2018).

Hankkeen esityksissä on todettu, että opiskelija voisi hakeutua erillishaun kautta ammattikorkeakouluun, jos hänellä on suoritettu riittävä pistemäärä väyläopintoja. Hanke esittää yhtenäistettäväksi 30 opintopistemäärää pääsyvaatimukseksi ammattikorkeakouluopintoihin erillishaun kautta. Toiminnan kehittämiseen hanke on esittänyt, että myös oppisopimusopiskelijoiden ja ammatti- sekä erikoisammattitutkinto-opiskelijoiden tarpeet otetaan huomioon. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu 2018).

OSATA Osaamispolkuja tulevaisuuteen -hankkeessa on kehitetty ohjaustyötä tekeville ohjaajille tehtäviä ja harjoituksia, jotka tukevat opiskelijoiden osaamisidentiteettiä. Tehtäviä on koottu erilliselle ohjaussivustolle ja ne ovat kaikkien vapaasti hyödynnettävissä. Tehtävät on laadittu ammatilliseen koulutukseen, mutta niitä voi myös hyödyntää muillakin koulutusasteilla ja eri aloilla. Opiskelija voi ohjaussivustolla olevien tehtävien avulla tunnistaa ja pukea sanoiksi omaa osaamistaan, pohtia mitä työelämätaitoja hän tulevaisuudessa tarvitsee ja minkälaiset jatko-opiskelumahdollisuudet hänellä on. (Oulun ammattikorkeakoulu 2018).

Smidiga övergångar i Svenkfinland-hankkeessa on tutkittu koulutusasteiden ylittäviä opintopolkuja ja kehitetty mallipolku sekä tehty pilotteja yksilöllisille opintopoluille. hankkeessa on myös kehitetty ohjauksen mallia ammatilliseen koulutukseen sekä jatko-opintoihin hakeutuville opiskelijoille, nivelvaiheeseen sekä opintojen aloitukseen. Lisäksi hankkeessa on ollut lähtökohtana rakentaa malli

sijoittumisen seurantaan ja arviointiin, tutkinnon suorittaneille sekä koulutusasteelta toiselle siirtyville opiskelijoille. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019).

3.6 Yhteistyön nykytila valtakunnallisesti

Korkeakouluja on pyydetty selvittämään ja raportoimaan ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen yhteistyön tavoitteita, muotoja, toimintamalleja ja esteitä tulosneuvottelujen yhteydessä vuosina 2017 ja 2018. Tätä korkeakoulujen keräämää tietoa on päivitetty keräämällä tietoa ammatillisen koulutuksen järjestäjille suunnatulla Werbropl-kyselyllä. Kysely oli kaksi osainen, jossa kysyttiin yhteistyön nykytilaa yleensä ja pyydettiin koulutuksenjärjestäjiä kuvaamaan yhteistyön muotoja tarkemmin. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019).

Ammatillisille koulutuksen järjestäjille suunnattuun kyselyyn saatiin yhteensä 56 vastausta, ja toimintamallin kuvauksia oli yhteensä 67 vastauksessa. Kyselyn vastausprosentti oli 50%, mutta silti vastaukset olivat suuntaa antavia, koska kyselyyn vastaajia oli monen kokoisista oppilaitoksista ympäri Suomea. Kyselyssä oli mukana myös ruotsinkielisiä oppilaitoksia. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019).

Kyselyn mukaan ammattikorkeakoulujen kanssa tekevät yhteistyötä kaikki ammatillisen koulutuksen järjestäjät. Ammatilliset koulutuksen järjestäjät tekivät eniten yhteistyötä opettajakorkeakoulujen kanssa ja niiden ammattikorkeakoulujen, joiden sijainti oli lähinnä kyseistä ammatillista oppilaitosta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019)

4 Koulutusrakenteiden muutokset

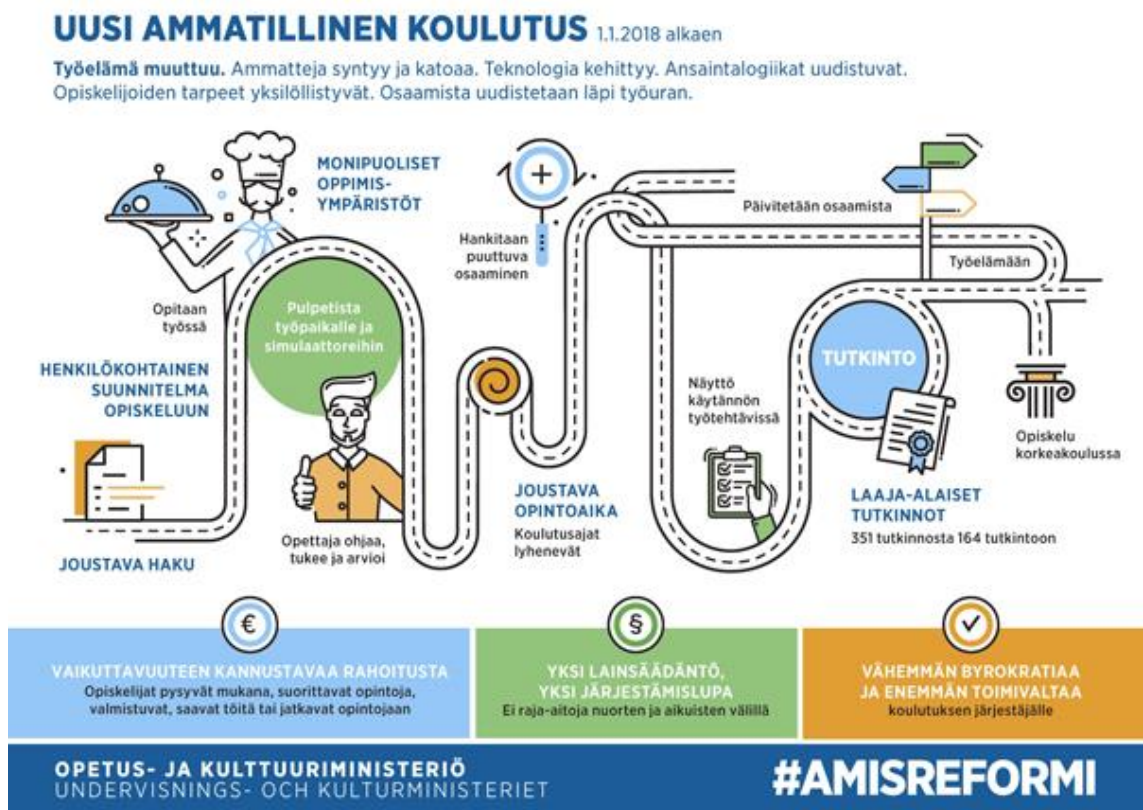
4.1 Ammatillisen koulutuksen uudistus

Valtioneuvoston kanslian julkaisun mukaan yksi edellisen hallituksen kärkihankkeista oli ammatillisen koulutuksen reformi, jonka päätavoitteena oli nopeuttaa siirtymistä työelämään. Sipilän hallituksen tavoitteena olivat pidemmät työurat molemmista päistä, joustavat opintopolut ja nykyistä nopeampi siirtyminen toiselta asteelta jatko-opintojen pariin. Korkeakoulu opintoihin siirtymistä hallitus

pyrki nopeuttamaan lisäämällä toisen ja korkea-asteen välistä yhteistyötä, johon myös tämä opinnäytetyö liittyy. (Valtioneuvoston kanslia 2016, 38).

Ammatillisen koulutuksen reformi astui voimaan vuoden 2018 alusta. Reformissa uudistettiin rahoitusta, tutkintojärjestelmiä, ohjausta, koulutustoimintaan liittyviä prosesseja ja tutkinnonjärjestäjä-rakenteita. Lisäksi ammatillisen peruskoulutuksen ja ammatillisen aikuiskoulutuksen lait yhdistettiin yhdeksi uudeksi laiksi, jossa tärkeimpänä lähtökohtana on osaamisperustaisuus ja asiakaslähtöisyys. Työpaikoilla tapahtuvaa oppimista lisättiin merkittävästi, sääntelyä purettiin ja opiskelijoille tulee uuden lain myötä laatia yksilölliset opintopolut. Uudistumista on edellyttänyt se, että koulutukseen on käytettävissä vähemmän rahaa kuin aiemmin eli koulutuksen oli välttämätöntä uudistua.

Näin mittavia koulutuslainsäädännön uudistuksia ei ole tehty Suomessa lähes kahteenkymmeneen vuoteen. Taustatekijöinä uudistuksessa on tulevaisuuden työelämässä tarvittava uudenlainen osaaminen ja ammattitaito. Yhtenä suurena tekijänä uudistuksessa on myös taloudellisten säästöjen tavoittelu. Uutta ammatillista koulutusta on kuvattu kuviossa 1.

Kuvio 1. Ammatillisen koulutuksen uudistus. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019)

4.2 Ammatillisen koulutuksen rahoitus

Ammatillisen koulutuksen rahoituksesta säädetään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (957/2017) ja asetuksessa (682/2017). Ammatilliseen koulutukseen myönnetään rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Rahoitus perustuu valtion talousarviossa eristettyyn määrärahaan sekä kuntien rahoitusosuuteen. Määräraha koostuu laskennallisesti perusrahoituksesta, suoritusrahoituksesta ja vaikuttavuusrahoituksesta. Perusrahoituksen myöntämisessä otetaan huomioon ministeriön asettamat tavoitteet opiskeluaikaan, suoritusrahoituksessa suoritettujen tutkintojen määrään sekä osaamiseen, ja vaikuttavuusrahoituksessa opiskelijoiden työllistymiseen ja jatko-opintoihin siirtymiseen sekä annettuun palautteeseen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019).

Rahoitusmallin vaikuttavuusrahoitusosuus kannustaa tarjoamaan edellytyksiä jatko-opintoihin ja tämä rahoitusmallin muutos kannustaa myös ammattioppilaitoksia tekemään yhteistyötä ammattikorkeakoulujen kanssa ja etsimään opiskelijoille joustavia opintopolkuja toiselta -asteelta ammattikorkeakouluun. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019). Uuden ammatillisen koulutuksen rahoitusmallia on kuvattu kuviossa 2.

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN RAHOITUSJÄRJESTELMÄ

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVNINGSG- OCH KULTURMINISTERIET

#AMISREFORMI

Kuvio 2. Ammatillisen koulutuksen rahoitusmalli 1.1.2018 alkaen (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019)

4.3 Korkeakoulutuksen uudistus

Lähes samaan aikaan reformin aloittamisen kanssa käynnisti opetus- ja kulttuuriministeriö korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision valmistelun. Visio on laadittu sen pohjalle, että Suomessa on koettu korkeakoulutuksen olevan keskeinen osa suomalaista menestystarinaa. Yleisesti on koettu, että koulutustason nousu, tutkimus ja innovaatiotoiminta ovat vaikuttaneet suomalaiseen hyvinvointiin ja kansakunnan pärjäämiseen. Kuitenkin globalisaatio, digitalisaatio ja yleisesti nopealla tahdilla muuttuva maailma on haastanut myös korkeakoulutuksen muuttumaan. Automaatio lisääntyy, työn tekemisen muodot ovat muutoksessa ja työ on usein aika- tai paikkariippumatonta, projektimaista tai edellyttää yrittäjyyttä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019)

Korkeakoulutuksen uudistuksella halutaan tähdätä siihen, että sivistys, osaaminen, tiede ja teknologia toimivat vahvemmin ihmisen ja yhteiskunnan hyväksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriön näkemyksen mukaan yliopistot ja ammattikorkeakoulut ovat uudistajia ja ratkaisujen tuottajia, jotka toimillaan luovat suomalaiselle elinkeinoelämälle osaajia ja omalta osaltaan takaavat kansallisen menestyksen ja hyvinvoinnin. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019). Ammattikorkeakoulutus on jo kokenut rakenteellisen ja hallinnollisen uudistamisen vuosina 2011 - 2015. Hallituksen esityksessä 26/2014 selvitetään, että ammattikorkeakoulutuksen uudistamisen peruste oli luoda kansainvälisesti arvostettuja, itsenäisiä ja vastuullisten osaajien kouluttajia, jotka pystyvät uudistamaan työelämää ja parantamaan alueellista kilpailukykyä. Keskeisimpiä muutoksia olivat ammattikorkeakoulujen muuttaminen osakeyhtiöpohjaisiksi ja rahoitusmallin uudistaminen. Ammattikorkeakoulun uusi rahoitusmalli on kuvattu kuviossa 3.

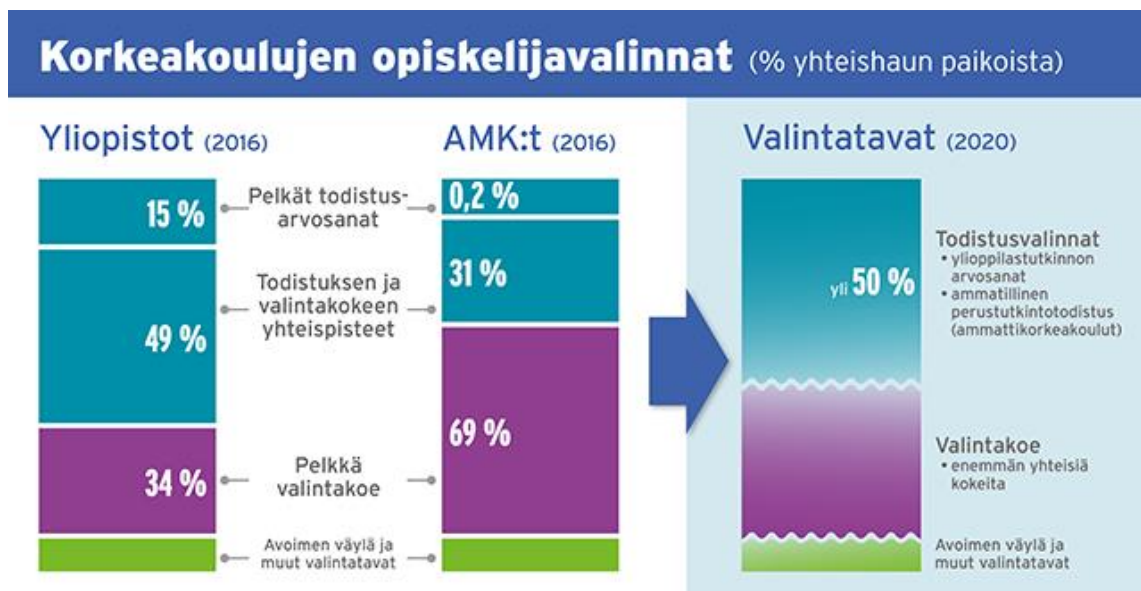
Kuvio 3. Ammattikorkeakoulun uusi rahoitusmalli (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu 2019)

4.3.1 Korkeakoulujen opiskelijavalintojen kehittäminen

Opetus- ja kulttuuriministeriön laatiman sopimuksen mukaisesti yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opiskelijavalintaa kehitetään vuoteen 2020 saakka. Yliopistot ja ammattikorkeakoulut ovat ottaneet käyttöön valintamenetelmän, joka ei edellytä hakijalta pitkää valmentautumista. Valintakokeita on pyritty keventämään. Osalla aloista pääsykokeet perustuvat lukion oppimäärien hallintaan, ja

osalla aloista etukäteen tutustuttavasta materiaalista on luovuttu kokonaan tai sitä on vähennetty.

Vuodesta 2020 eteenpäin yli puolet hakuun tulevista opiskelupaikoista täytetään ylioppilastutkinnon arvosanoihin perustuen. Ammattikorkeakouluissa opiskelupaikat täytetään ylioppilastutkinnon arvosanoihin ja ammatillisen perustutkinnon arvosanoihin perustuen. Opiskelijavalinnoissa käytetyistä lasketuista yhteispisteistä, jotka muodostuivat todistuksen arvosanoista ja valintakokeesta, luovutaan kokonaan. Kuitenkin pelkkään valintakokeeseen perustuvaa valintamenettelyä käytetään edelleen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2019). Korkeakoulujen opiskelijavalintamallia on kuvattu kuviossa 4.

Kuva 4. Korkeakoulujen opiskelijavalinnat (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019)

4.3.2 Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030

Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen käynnisti virkakaudellaan visiotyön, jonka tarkoituksena oli määrittellä korkeakoulutuksen ja tutkimuksen tavoitetilä vuoteen 2030. Visiotyön pohjana oli se, että hallitus esitti tavoitteeksi Suomelle olla sellainen maa, jossa tekee mieli oppia koko ajan uutta. Osaamis- ja koulutustason nostamisen koettiin tukevan suomalaisen yhteiskunnan uudistamista, sekä tuovan erilaisten mahdollisuuksien toteutumiselle tasa-arvoa.

Korkeakoulutus- ja tutkimus 2030 -visiotyön raportissa työn tavoitteeksi on määritetty seuraavaa:

Visiotyön tarkoituksena on tuottaa tulevaisuuskuva, joka mahdollistaa laadukkaan, vaikuttavan ja kansainvälisesti kilpailukykyisen suomalaisen korkeakoulujärjestelmän kehittämisen vuoteen 2030 mennessä. Työssä tarkastellaan suomalaisen korkeakoulujärjestelmän kehittämismahdollisuuksia ja -malleja ja arvioidaan niiden vaikutuksia ja toteuttamiskelpoisuutta kansainvälisen ja kansallisen toimintaympäristön muutosten sekä kansainvälisten kokemusten ja toteutusten pohjalta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019)

4.4 Muutosten vaikutus yhteistyön kehittämiseen

Ammattikoulutuksen reformi pakotti koulutuksen muuttumaan työelämälähtöiseksi ja osaamisperusteiseksi, tämä tarkoitti sitä, että opiskelijoiden jatkoystävällisyminen ja sijoittuminen työmarkkinoille vaikuttavat koulutuksen rahoittamiseen. Käytännössä, mikäli opiskelija opiskelee, muttei valmistu ja työllisty, leikkaa se oppilaitoksen vaikuttavuusrahoitusta. Muutos on väistämättä edellyttänyt sen, että ammattioppilaitoksella on oltava hyvät yhteydet työelämään ja ammattikorkeakouluun, jotta opiskelijat voidaan opintojen aikana saada jo kytkeytymään työelämään tai vastaavasti luomaan jatko-opintopolkua ammattikorkeakouluun.

Nykyisessä reformin mukaisessa koulutuksessa opiskelija sijoitetaan varhaisessa vaiheessa työelämään työharjoitteluun, jolloin opiskelija väistämättä oppii tarvittavia työelämätaitoja enemmän kuin koulussa ollessaan. Usein myös työharjoittelu muuttuu oppisopimusopiskeluksi, jolloin opiskelijalla on jo mahdollisesti työpaikka valmistuessaan. Tulevaisuuden työelämässä tarvitaan uudenlaista osaamista ja ammattitaitoa, joten opintopolut voidaan luoda jokaiselle opiskelijalle hyvinkin yksilöllisesti.

Ammatillisen koulutuksen opettajat ovat olleet pakotettuja luomaan hyvä yhteistyösuhteet oman toimialueensa yrittäjiin. Työharjoittelu on nykyisin työpaikalla järjestävää koulutusta ja sille on asetettava tietyt tavoitteet. Käytännössä tämä on tarkoittanut sitä, etteivät yritykseen oppimaan menevät opiskelijat ole voineet mennä yritykseen tekemään esim. työmaasiivousta, vaan yrittäjän on pitänyt jär-

jestää heille oikeita alan oppimistilanteita ja opetussuunnitelman mukaista työpaikalla järjestettävää koulutusta. Osa yrittäjistä on kokenut tämän hankalaksi ja liian vaativaksi. Lisäksi on koettu, että opettaminen on liikaa siirtynyt työnantajien vastuulle. Nykyisessä mallissa opettajan ja yrittäjän välisen yhteistyön tulisi olla erittäin avointa ja keskustelevaa, jotta vältetään esim. siltä, ettei työpaikalle oppimaan lähtenyt opiskelija ei saavuta hänelle asetettuja tavoitteita. Lisäksi osa työnantajista on itse valmistunut ammattiin vuosikymmeniä sitten, joten vanhentuneen tai muutoin väärän opin siirtyminen opiskelijalle pitäisi saada estettyä.

Lisäksi erilaisia hankkeita on luotu vastamaan siihen tarpeeseen, että opiskelijat saataisiin helposti siirtymään ammattiopinnoista jatko-opintoihin ammattikorkeakouluun.

5 Tutkimuksen tulokset

5.1 Kvalitatiivinen aineisto

Tähän tutkimukseen kvalitatiivinen aineisto on kerätty puolistrukturoiduilla haastatteluilla. Tutkimuksen haastatteluun valittiin henkilöitä heidän asemansa ja kokemuksensa perusteella. Haastateltavista muodostettiin neljä erillistä ryhmää, joissa haastateltavia oli yhteensä viisitoista henkilöä. Tutkimuksessa haastateltiin ammattioppilaitoksen rakennusalan kolmea opettajaa ja kahta esimiestä, ammattikorkeakoulun kahta opettajaa ja kahta esimiestä, rakennusalan neljää yrittäjää sekä Savonlinnan kaupungin johtavassa asemassa olevaa kahta henkilöä, jotka vastaavat koulutuksen ja elinkeinoelämän kehittämisestä.

Suurin osa haastateltavista oli tietoisia oppilaitosten ja elinkeinoelämän välisestä yhteistyöstä tällä hetkellä. Kaikki haastateltavat työskentelevät Savonlinnan alueella ja tekevät yhteistyötä joko ammattioppilaitoksen tai ammattikorkeakoulun kanssa. Haastatteluihin valikoidut henkilöt muodostavat kattavan otoksen Savonlinnan talousalueella toimivista ammatti- ja ammattikorkeakoulun opettajista- ja esimiehistä, rakennusalan yrittäjistä sekä Savonlinnan kaupungin johtavassa asemassa olevista henkilöistä. Näin ollen tutkimuksen voidaan olettaa antavan kattavan ja todellisen kuvauksen näiden henkilöiden kokemasta yhteistyöstä ja sen muodoista Savonlinnan talousalueella.

Haastattelun tuloksia on selvitetty seuraavassa luvussa. Haastattelun tuloksia on käyty läpi haastatteluryhmittäin. Haastattelut etenivät teemojen ja valmiiden kysymysten mukaan, jotka olivat mietitty etukäteen. Haastattelun edetessä kysymyksiä tarkennettiin ja esitettiin lisäkysymyksiä, jos siihen oli tarvetta. Haastattelukysymykset oli valittu teoreettisen viitekehyksen pohjalta ja haastattelujen tavoitteena oli saada merkityksellisiä vastauksia tutkimuskysymyksiin. Haastattelukysymykset oli lähetetty etukäteen haastateltaville sähköpostitse.

Haastattelut toteutettiin loka-marraskuussa 2019 kullekin haastateltavalle parhaiten sopivassa ympäristössä, yleensä heidän omilla työpaikoillaan. Kaikilta haastateltavilta tuli myönteinen vastaus haastatteluun ja kaikki kokivat myös kyseessä olevan aiheen heille tärkeänä, jonka myötä saatiin varattua haastatteluille ajankohdat. Haastattelut nauhoitettiin, joista oli helppo käydä vastauksia läpi ja analysoida eri ryhmien vastauksia.

Haastattelujen alkaessa haastateltavalta kysyttiin suostumus keskustelun tallentamiseen. Kaikille haastatteluun osallistuneille annettiin teemoihin johdattelevat kysymykset, jos he eivät olleet itse niitä varanneet mukaan. Haastattelut sujuivat yleensä keskeytyksettä ja ne kestivät keskimäärin noin puolituntia. Kaikissa haastatteluissa ilmapiiri oli rento ja haastateltavat toivat paljon esiin omia ajatuksiaan kysymyksiin liittyen.

Haastattelujen tulokset on esitetty seuraavan otsikon alla. Alaotsikoinnilla on helpotettu lukijalle tulosten esittämistä. Lisäksi alaotsikoinnilla on pyritty tuomaan esille tärkeiksi koettuja asioita, ja pyritty selkeästi vastaamaan niihin kysymyksiin, joihin tällä tutkimuksella on pyritty saamaan vastauksia.

5.2 Haastattelujen tulokset

Olemassa olevasta yhteistyöstä

Tällä hetkellä ammatillisella opetuslalla toimivat haastatellut kokivat jo olemassa olevan yhteistyön merkitykselliseksi. Haastatteluissa nousi esiin mm. RAKES 2020 -hanke, jonka tarkoituksena oli kartoittaa Etelä-Savon rakennusklusterin osaamistarpeita ja suunnitella tarpeiden perusteella sekä täsmäkoulutusta yrityksille, että uusia oppimispolkuja sekä koulutussisältöjä. ”*Meillä on se RAKES 2020*

-hanke, jonka tiimoilta on miun mielestä yhteistyö lisääntynyt". Yhteistyön kehittämisen kannalta nähtiin hyvänä asiana myös se, että eri oppilaitoksissa työskentelevät opettajat tulivat tutuksi. "On suunniteltu niitä yhteisiä koulutuksia, säännölliset tapaamiset, ja sit on ehkä ne henkilöt kii tulleet tutuiksi, niin on kynnyskin madaltunut". Haastatellut ammattikorkeakoulun edustajat osasivat myös arvostaa ammattioppilaitokselta saatavaa vierailevan opettajan tukea sekä ammattioppilaitoksen laboratoriotiloja, joita oli mahdollista käyttää myös ammattikorkeakoulutuksessa.

Kuitenkin ammattikoulutuksen edustajat kokivat myös yhteistyön tarvitsevan vielä enemmän yhteistyötä, *"teollisen puurakentamisen insinöörikoulutuksen kohdalla yhteistyö voisi olla vielä syvempää, parempaa, vaikuttavampaa. Yhteistyö tiivistyy koko ajan muilla alueilla, rakentamisen koulutusten kohdalla näin ei ole tapahtunut, ainakaan riittävästi mahdollisuuksiin nähden".* Henkilökunnan informaation lisääntyminen toisten koulutusmahdollisuuksista ja eri osapuolten rooleista koettiin kuitenkin parantuneen yhteistyökuvioiden myötä. Ja hankeyhteistyö koettiin yleisellä tasolla laajentuneen merkittävästi.

Savonlinnan talousalueen rakennusalan yrittäjät kokivat nykyisen yhteistyön alueen oppilaitosten kanssa pääsääntöisesti hyvin vähäiseksi, työssäoppiminen alueen yrityksissä osattiin kuitenkin mainita yhdeksi yhteistyön muodoksi, vaikka yhteistyötä sinänsä olisi nähty olevan ollenkaan *"ei olla perillä, ehkä ei minkäänlaista", "työssäoppiminen on ainut".* Eräs haastatelluista yrittäjistä oli kuulunut yrittäjien ja oppilaitosten väliseen neuvottelukuntaan, ja hän arveli yhteistyötä olevan olemassa, mutta viimeisistä yhteistyöpalavereista oli kulunut aikaa, *"muutama vuosi aikaa, kun siihen liittyen on ollut palaveria, mutta tuota semmonen suurinpiirtein käsitys on tästä yhteistyöstä oppilaitosten ja alueen yrittäjien välillä.* Kuitenkin yrittäjät kokivat, että yhteistyölle on tarve ja kysyntä, ja yhteistyö koettiin tärkeäksi, *"nyt meillä RT:ssäkin (rakennusteollisuus) kirjauskin ihan, että yhteistyötä ja yhteisiä toimenpiteitä pitää vaan kehittää ja parantaa yritysten ja oppilaitosten välillä, se on niinku ihan selvä, eli me tarvitaan toinen toisiamme."*

Savonlinnan kaupungin edustajat pitivät olemassa olevaa yhteistyötä erityisen tärkeänä, ja yhteistyötä oli pyritty kehittämään niin, että se toisi alueelle lisää opiskelijoita ja opintojen päättymisen jälkeen pysyviä asukkaita, *"kaupungilla on tällä*

hetkellä ammattikorkeakoulun opiskelijajärjestön kanssa mm. tämmönen opiskelijakulttuuryöryhmä, jossa myös pohditaan miten houkutella tänne opiskelijoita, mutta sitten myös sitä, miten pitää tänne opiskelemaan tulleita henkilöitä, sitten tuota niin kaupungissa”. Savonlinnan kaupunki oli myös päättänyt jakaa 500 euron stipendin kaikille Savonlinnassa opiskeleville biotuotetekniikan opiskelijoille, jotka olivat suorittaneet opintojaan 55 opintopistettä. Myös ammattikorkeakoulun opettajat olivat tyytyväisiä Savonlinnan kaupungin toimiin alueen koulutuksen vetovoiman parantamiseksi.

Täsmäkoulutuksesta

Savonlinnan kaupungin edustajat näkivät kaikista parhaimpana yhteistyön muotona ammatilliset täsmäkoulutukset, joiden avulla pystyttiin kouluttamaan työvoimaa paikallisille yrityksille. Hyvänä esimerkkinä haastattelujen perusteella nousi esiin erilaiset rekrytointi- ja koulutuksen esittelytilaisuudet, joissa alueen yrittäjillä oli mahdollisuus hakea työhön koulutettavaa henkilökuntaa *”Yks hyvä esimerkki tuossa oli, kun on järjestetty SAMledun kanssa ihan rekrytointitilaisuuksia, missä tuota, on yrittäjät kertomassa, minkälaista työtä heillä on, ja SAMledu kertomassa minkälaista koulutusta heillä on”*.

Täsmä- ja lisäkoulutuksen tärkein tavoite on nimenomaan saada yritykset pysymään pätevän työvoiman turvin Savonlinnan talousalueella. Yhteistyön tarkoituksena nähtiin myös alueellinen edunvalvonta, jolla pyritään vaikuttamaan poliittisiin päättäjiin, jotta alueella saadaan säilytettyä itsenäinen ammattiopisto, *”meidän elinkeinoasiamiehethän toimii paljon yritysten parissa ja sieltä pyritään tunnistamaan tarpeita ja haasteita ja aina välillä tulee esiin tuo koulutuksellinen ulottuvuus sitten ja osaavan työvoiman saanti”*. Kaupungin edustajien mukaan olisi ideaali tilanne, jos pienellä paikkakunnalla osaava työvoima ja työpaikat kohtaisivat toisensa. Parhaaksi toimintatavaksi tähän oli havaittu, että ihmisten oli esim. helppo osallistua rekrykoulutuksiin matalalla kynnyksellä.

Savonlinnan kaupungin edustajat myös kokivat puu- ja rakennusteollisuuden olevan Savonlinnan talousalueen vahvuus. Talousalueella on useita isoja alan työllistäjiä mm. MetsäWood, UPM ja Puutaito Oy, joiden säilyvyys koettiin äärimmäi-

sen tärkeäksi. Isojen työllistäjien vuoksi koettiin, että alojen tukeminen koulutuksen kautta talousalueella on tärkeää, *”puurakentamisen amk-tutkintohan on nyt näitä ensimmäisiä insinööriohjelmia Savonlinnassa, mitä voipi ylipäättään opiskella, niin se on nähty hyvin merkityksellisenä ja se on niinku haettu siitä näkökulmasta, että se korostaa tän seudun ja alueen olemassa olevia vahvuuksia”*.

Työssäoppimisesta

Savonlinnan talousalueen rakennusalan yrittäjät olivat kokeneet osaavan työvoiman ja kokeneiden työnjohtajien työhön saamisen ongelmaksi, *”välillähän on semmonen tilanne, että urakoita ois enemmän mitä pystytään tarjomaan, just niin kun ensimmäisenä ei oikein oo sitä ossoovoo porukkaa ja sitten ei oo työnjohtajia, vaikee on löytyä se työnjohtaja, porukkaa nyt vielä jollain tavalla”*. Myös eläköityvien työntekijöiden mukana pois siirtyvä ”hiljainen tieto” koettiin ongelmaksi. Yrittäjien mielestä paras tilanne olisi, jos eläköityvän työntekijän rinnalle voisi ottaa nuoren harjoittelijan oppimaan, *”meilläkii osa ruppee olemaan jo sen ikäsiä, että ruppeevat jäämään pois ja pitäis ruveta tilalle löytymään, siihen jos sais vanhemman kaverin rinnalle jo kasvamaan sen nuoremman”*.

Savonlinna kaupungin edustajat olivat huolissaan siitä, että saavatko opiskelijat tarpeeksi oppia ja ohjausta työpaikalla, koska resurssit työpaikoilla opiskelijoiden ohjaukseen ja opettamiseen oman työ ohessa saattavat olla hyvinkin rajalliset. *”Koska jos se oppiminen siirretään enemmän sinne työpaikoille, mikä on tietysti hyvä, kun saa sitä oikeeta työkokemusta, mutta pitää olla kuitenkin se varmuus, että on ne tietyt opit, joista oppilaitos sitten vastaa”*.

Jatkoväylästä

Ammattikoulutuksen edustajat näkivät jatkoväylän osalta ongelmakohtina mm. sen, etteivät väyläopinnot olleet edenneet, sillä volyymillä, johon mahdollisesti olisi ollut tilausta. Ongelmaksi koettiin myös se, ettei opettajille ollut tarjolla selkeitä ohjeistusta siitä, kuinka oppilaat saa ohjattua ”väylälle”. Lisäksi oli havaittu, että ”väylälle” ohjaaminen tulisi aloittaa todella nopeasti opintojen aloittamisen jälkeen, tai siitä tulisi olla jo tieto ennen opiskelujen alkamista, sillä suurin osa ammattiopiston opiskelijoista on aikuisia, joiden opinnot kestävät vuoden tai vä-

hän yli. Yleisesti koettiin, että nykyiset ”väylälle siirtymistoimet” oli suunniteltu ajatellen peruskoulusta tulevia ammattioppilaitoksessa n. 3 vuotta opiskeleville nuorille.

Haastatellut ammattikorkeakoulun edustajat kokivat jatkoväylän olevan vielä kehitysvaiheessa, eivätkä niinkään toimivana opetuskäytäntönä. *”Tää on niinku aluillaan, lähtökuopissa”, ”Se RAKES -hankehan on nyt niinku kiihyttänyt tätä”.* Jatkoväylän kautta opiskeltavien vähäinen määrä nousi myös haastatteluissa esiin. Opiskelijoiden keskinäinen ryhmäytyminen, yhteistä opiskelua tukeva oppiminen ja yhteistyö ei onnistu, jos opiskelijoita on vain yksi tai muutama. *”Miulla on nyt yks, ja pieni pelko on, saanko piettyä”. ”Meillä tais olla se kuus, silloin kun oli se jatkoväylä (hanke), mutta semmonen oli sitten, se on ollut isoin nyt, sen jälkeen aika hiljaista, ihan yksikköopiskelijoita”.*

Työkokemuksesta

Haastatteluissa nousi myös esiin, että ammattikoulusta ammattikorkeakouluun jatkavien opiskelijoiden olisi hyvä käydä välissä edes pieni aika töissä tai tutustumassa työelämään. *”Koitin tässä just mieltä niitä esimerkkejä, kuka ois tullut toisesta asteesta ammattikoulusta meille jatkamaan, niin kyllä ne on niitä, jotka on olleet työelämässä ja sitten on tullut mieleen, että vois tätä koulutustasoa nostaa-kin”, ”eikä se oo huono ollenkaan, se on todella hyvä polku”.* Alueen rakennusalan yrittäjät olivat myös sitä mieltä, että mikäli rakennusalan opiskelijoita lähtee suoraan ammattioppilaitoksesta jatkamaan opintojaan ammattikorkeakouluun, olisi välissä hyvä olla töissä rakennusalalla, jotta työkokemus karttuisi ja oppia tulisi työn kautta lisää.

Opiskelijoiden tasosta

Ammattikorkeakoulun opettajat olivat huolissaan ammattikoulun teoriaopetuksen tasosta. Jatko-opiskelemaan ammattikoulutuksesta siirtyneet opiskelijat olivat huomattavasti heikompia lukuaineissa, *”toinen näistä ammattikoulusta tulleista, niin saikohan matematiikan lähtötasotestistä nolla, mutta loppua kohti oli niinku todella hyväkin siinä matikassa”.* Kuitenkin opettajat olivat myös havainneet sen,

että kun ammattikoulutuksesta tulleet opiskelijat pääsivät kunnolla kiinni opintoihin, oli heidän helpompi oppia ammattiaineita, kuin esim. lukiosta tulleiden opiskelijoiden.

Keskusteluissa nousi esiin se, että opiskelijoille pitäisi pystyä antamaan lisätietoja ja ohjausta opinnoista enemmän kuin nyt. Ammattikorkeakoulun opettajat olivat huomanneet käytännössä, että he joutuivat tekemään pikaisestikin muutoksia esim. lukujärjestyksiin, eivätkä tiedot sitten välttämättä välittyneet muutamille ammattikoulun jatkoväylän opiskelijoille. Koettiin, että olisi tarpeen olla joku tietty henkilö, joka ylläpitäisi ajantasaista tiedotusta, *”pitäis olla niinku yhteyshenkilö, joka toimis molemmissa, se ois niinku yhteisresurssi, joka niinku hoitas tätä opiskelijoiden infoomista ja haalimista”*. Samalla koettiin, että tämä henkilö, voisi selvittää onko opiskelemaan tulevilla opiskelijoilla motivaatiota opintoihin *”turha sieltä on tulla semmonen ettei mitään motivaatiota ole tai mitään taitoja”*.

Yhteistyön kehittämisestä

Savonlinnassa työskentelevät ammattikorkeakoulun opettajat olivat huolissaan siitä, että alueella tarjottavat koulutukset, teollinen puurakentaminen ja biotuotetekniikka, ovat koulutusaloina niin uusia, ettei hakijoilla ollut niistä välttämättä tietoa. Ammattikorkeakoulun opettajat pelkäsivät, että suurin osa hakijoista hakee oppilaitoksiin, joissa kyseisiä aloja on opetettu kauemmin.

Lisäksi opettajat miettivät ammattikorkeakoulun ja ammattikoulun yhteistyöksi esim. opettajavaihtoa ja sen suuntaista yhteistyötä, jossa ammattikorkeakoulun opiskelijat esim. suunnittelisivat jonkin rakennuksen (autotalli, roskakatos tms.) ja ammattikoulun opiskelijat toteuttaisivat rakennushankkeen, *”siinä ois ihan sitä oikeaa suunnittelua, kuvia sais vääntää”*. Opettajavaihto taasen nähtiin hyväksi, koska ammattikorkeakouluopetus on hyvin teoriapainotteista ja ammattikoulutus enemmän työpainotteista. Ammattikorkeakoulun opettajat kaipasivat oikeita ”työtiloja” jossa opiskelijat voisivat kokeilla oikeita työvälineitä ja tehdä esim. puunliitoksia tms. Ammattikorkeakoululla sellaisia työtiloja ei ole, mitä ammattikoululta löytyisi, *”kyllähän mie oon sen huomannut, että nää miun opiskelijat viihtys labrassa hyvin, kun meillä on niin paljon teoriaa. Kun ensin sais opetettuu sen teorian niin sitten sais vaikka vietyy ammattikoululle tekemään vaikka liitoksia”*.

Savonlinnan kaupungin edustajat olivat valmiita pohtimaan eri vaihtoehtoja koulutuksen kehittämisen yhteistyöhön. Kaupunki ei niinkään nähnyt rooliaan sellaisena, että kaupungilta saisi rahaa erilaisiin hankkeisiin, vaan heillä oli halu toimia mahdollistajana tai viitekehyksen antajana ja esim. kaavoituksen ym. muun kunnallisen toiminnan kautta halua lähteä kehittämään yhteistyötä. Lisäksi kaupungin edustajat pohtivat, olisiko kaupungilla mahdollisuus tarjota eri alojen opiskelijoille työ- tai harjoittelupaikkoja, jotta myös kunnallisen alat työt nähtäisiin mahdollisuutena työllistyä.

Monessa haastattelussa nousi esiin se, että hyvää yhteistyötä oli tehty Savonlinnan talousalueella elektroniikka- ja sähköalojen oppilaitosten ja työnantajien kesken. *”Olemme jo tehneet asioita paremmin kuin ennen. Muilla aloilla kuin rakentamisen alalla. Nyt on syytä tiivistää yhteistyötä tälläkin sektorilla”*. Sähkö- ja elektroniikka aloilla yhteistyökuvioita oli rakennettu jo pitkään ja paljon erilaisia yhteisiä tapahtumia ja tilaisuuksia oli järjestetty. *”Hyvä esimerkki tämmönen meidän alueen elektroniikkayritys, oli monta paikka haussa, hakijoita pari jotain satunnaista. Kun järjestettiin rekrytointitilaisuus, niin sinne tuli joku neljäkymmentä henkeä paikalle ja parikymmentä hakemusta”*.

Yhteistyön esteistä

Rakennusalan yrittäjät näkivät haastattelun perusteella esteeksi yhteistyölle sen, että erilaiset yhteistyöpalaverit ym. tapaamiset sattuvat usein yrittäjälle sopimattomaan aikaan. Pienellä yrityksellä erilaisiin tapahtumiin osallistuminen ”työaikaan” on myös sellainen kustannuksellinen kysymys, ettei pienillä yrittäjillä ole sellaiseen välttämättä varaa. Kuitenkin keskusteluissa koettiin, että yhteistyön ylläpito vaatisi kuitenkin säännölliset tapaamiset tms. *”Pitäis olla jatkuvampi parempi keskusteluyhteys, vähintään vuosittain”*. Lisäksi koettiin, että yhteistyön ylläpitäjäksi pitäisi nimetä oppilaitosten puolelta tietyt nimetyt henkilöt, joihin yhteyden ottaminen olisi selvempää ja helpompaa, *”tietty henkilö, mieluummin useampi, johon vois olla yhteydessä”*.

Myös työharjoittelijoiden ottaminen nousi ongelmaksi haastattelujen perusteella monille pienyrittäjille, sillä opiskelijan opettamiselle oman työn ohessa oli helposti laitettavissa hintalappu. Kuitenkin työssäoppiminen tai harjoittelemine oikeassa

työympäristössä nähtiin tärkeänä, ”jos sillä vaan on asenne kohdallaan ja halu kehittyä niin siihen kannattaa jo pikkusen panostaakin, vaikka ei oo ihan varmuutta siitä, että tuleeko tästä omaa työvoimaa koskaan, mutta jos se vaan tulee alalle tänne meidän alueelle”. Vaikka yrittäjät kokivat yhteistyön tärkeäksi etenkin työharjoittelupaikkoja ajatellen, niin yrittäjät olivat havainneet, että useimmat eivät kuitenkaan olleet innostuneita järjestämään työharjoittelua tai työssäoppimista, ”Valitettavasti me ajatellaan yrittäjät pikkasen liian ahdasmielisesti, pitäis pikkusen laajemmin alan ja oman alueen kannalta”.

Savonlinnan kaupungin edustajat eivät sinänsä nähneet erityisiä ongelmatilanteita koulutusyhteistyössä. Ainoastaan TE-toimistojen byrokratia oli asia, joka kaupungin edustajien mukaan saattoi joskus tuoda omat haasteensa koulutukseen. Lisäksi kehittämisen tarpeeksi nähtiin ammattikoulutuksen ja ammattikorkeakoulutuksen tutkintorakenteiden yhteensovittaminen, jotta esim. jatkoväylään siirtyminen onnistuisi helpommin. ”Kaupungin strategiassahan mainitaan lukuisissa kohdissa se, että meidän pitäisi luoda varhaiskasvatuksesta aina peruskoulun ja toisen asteen kautta ihan korkea asteeseen asti koulutuspolkuja. Elikkä se on meidän tahtotila, mutta ne ongelmakohdat löytyy varmaan just sieltä ammatikoulun ja ammattikorkeakoulun välistä”. Savonlinnan kaupungin edustajat kuitenkin totesivat, että resurssit kehittämiseen olivat heidän puolestaan vaatimattomat. Edustajien mielestä olisi hyvä, jos yhteistyölle pystyisi rekrytoimaan henkilön, joka hoitaisi ja suunnittelisi yhteistyökuvioita.

6 Tutkimuksen tulokset

Kaikki vastaajat näkivät yhteistyön hyväksi ja tarpeelliseksi, mutta eri näkökulmista. Vastaajien intressit vaikuttivat vastauksiin. Kaupungin edustajille yhteistyön kehittämisen tärkeimpänä tuloksena oli lisätä talousalueen vetovoimaa ja mahdollistaa isojen työllistäjien työvoiman hankinta, joiden säilyminen Savonlinna talousalueella on yhteiskuntarakenteen kautta äärimmäisen merkittävää. Ammattioppilaitoksen ja ammattikorkeakoulun johtajiston edustajat näkivät yhteistyön tuovat koulutukseen lisää rahaa. Haastatellut yrittäjät kokivat yhteistyön myötä heille tulevan parempaa työvoimaa ja opettajat kokivat saavansa yhteistyön myötä opetukseen vertaistukea ja uusia näkökulmia.

Talousalueen oppilaitoksissa oli ymmärretty, että oppilaitosten vetovoimaisuus oli äärettömän tärkeä tekijä siinä, että riittävä määrä opiskelijoita hakeutuu opiskelemaan Savonlinnaan. Savonlinnan kaupunki oli toimillaan pyrkinyt vahvistamaan oppilaitosten vetovoimaa mm. ammattikorkeakoulussa opiskeleville jaettavilla stipendeillä. Toimet oli oppilaitosten henkilökunnan mielestä koettu hyviksi, vaikka opiskelijoista tuntui edelleen olevan puutetta. Ehkä erilaisista vetovoimaisuutta lisäävistä toimista ja erilaisista koulutusmahdollisuuksista tulisi puhua enemmän julkisuudessa, jotta asiat tulisivat myös tulevien hakijoiden tietoisuuteen.

Haastatteluissa kävi ilmi, että oppilaitosten ja sidosryhmien tulisi tiivistää yhteistyötään ja löytää konkreettisia, eteenpäin ohjaavia tapoja rakennusalan kehittämiseksi Savonlinnan seutukunnalla. Samalla tämä työ voisi antaa väestötaantumasta kärsivälle alueelle uusia kehittymismahdollisuuksia alan kehittymisen avulla. Haastatellut ammattioppilaitoksen työntekijät kokivat yhteistyötä olevan olemassa, mutta yhteistyö on liian satunnaista ja epäsystemaattista saavuttaakseen merkittäviä tuloksia. Tällä hetkellä oppilaitosten välinen yhteistyö vahvistaa enemmän nykyisin voimassa olevia käytänteitä ja alan nykytilannetta kuin etsii uusia, radikaaleja ratkaisuja alan kehittämiseen.

Useassa haastattelussa kävi ilmi, että selkeää yhteyshenkilöä yhteistyön organisointiin kaivattiin. Usealle haastatellulle, myös ammattioppilaitoksen ja ammattikorkeakoulun henkilöstölle oli epäselvää, kenen vastuulle yhteistyökuvioiden kehittäminen kuuluu, ja minne ongelmatilanteissa olisi syytä olla yhteydessä. Kun opetusalan ammattihenkilöstöltä puuttui selkeää tietoa esim. jatkoväyläopinnoista ei oppilaitakaan oikein osattu ohjata väylälle. Jäi siis mielikuva, että resursseja tunnettiin olevan, mutta sitä ei oikein osattu hyödyntää tai se oli kohdennettu väärään paikkaan.

Ammattioppilaitoksen edustajien haastattelujen perusteella voidaan todeta, että rakentamisen insinöörikoulutuksen joitakin osiota olisi hyvä järjestää ammattioppilaitoksen tiloissa, jotta ammattikorkeakouluopiskelusta tulisi näkyvämpää ammattioppilaitoksen opiskelijoille. Ammattikorkeakoulutuksen konkretisointi ja näkyväksi tekeminen olisi tärkeää, koska se lisäisi varmasti opiskelijoiden halukkuutta hakeutua jatkoväyläopintoihin. Jatkoväylän konkretisointiin tarvitaan myös

selkeä ja visuaalinen niin sanottu opiskelijan ”polkumalli”, josta opiskelijat voivat konkreettisesti nähdä kuinka heidän opintokokonaisuudet muodostuvat, jos he valitsevat omaksi opintopolukseensa jatkoväylämallin.

Ammattioppilaitoksen johto näki tärkeänä, että yhteistyötä tekevät opettajat ja muu henkilöstö paneutuisivat toisen oppilaitoksen opettajan rooliin riittävästi, että voisivat ymmärtää minkälaista yhteistyötä pitäisi tai kannattaisi tehdä, jotta yhteistyö olisi hyödyllistä ja veisi asioita oikeaan suuntaan.

Talouselämyksen yrittäjien haastatteluista pääsi käsitykseen, että työelämä on tietynlaisessa murroksessa. Pitkään työssä ollut sukupolvi on pikkuhiljaa eläköitymässä ja työelämään kaivataan uusia tulevia ammattilaisia. Työnantajat olivat erityisesti huolissaan siitä, että osaavista työnjohtajista oli puutetta. Rakennusalan yrittäjien haasteluissa näkyi erityisesti se, että yrittäjät pitivät opintoväylää lukiosta suoraan ammattikorkeakouluun tai korkeakouluun tuleville työnjohtajille liian suorana, opintopolulta jäi puuttumaan työnjohtajalle tarpeellinen työkokemus. Jatkoväylää pidettiin parempana vaihtoehtona, vaikka siinäkin työkokemus jäi vähäiseksi, ellei opiskelija suorittanut ammattiopintoja kokonaan oppisopimus koulutuksena. Työelämälähtöinen opetus, työssäoppiminen ja erilaiset ammattikoulutuksen jälkeiset jatko-opinnot nähtiin hyväksi väyläksi työelämään. Tämän kaltaisen opintopolun jälkeen valmistuvalla opiskelijalla koettiin olevan enemmän meriittejä rakennusalan työnjohtajaksi, kun esim. sellaisella valmistuvalla opiskelijalla, joka oli lähtenyt ammattikorkeakouluun suoraan lukio-opintojen jälkeen.

Yhteenvedon voidaan todeta, että rakennusalan oppilaitosten ja työ- sekä elinkeinoelämän yhteistyö toimii Savonlinnan talousalueella kohtuullisesti, mutta lisää työtä yhteistyön eteen on vielä tehtävä. Nykyisen yhteistyön ongelmiksi tällä hetkellä koettiin selkeän informaation puute. Haastattelujen perusteella tärkeimmäksi yhteistyön parantamisen metodiksi toivottiin yhteistyöhön nimettyä henkilöä, johon ongelmatilanteissa voisi ottaa yhteyttä.

7 Pohdinta

Yhteistyön, Savonlinnan talousalueella ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulutuksen välillä, voidaan tämän tutkimuksen tulosten valossa, kuvailla tällä

hetkellä olevan kohtuullisen tiivistä. Yhteistyötä todettiin tehdyn paljon 31.12.2018 päättyneen jatkoväylä hankkeen tiimoilta. Jatkoväylän luoma yhteistyö jäi hankkeenkin jälkeenkään elämään ja sen kuvailtiin vahvistuvan edelleen. Yhteistyötä on tehty myös RAKES-2020 hankkeessa, jossa pääpaino on ollut karvoittaa Etelä-Savon rakentamisklusterin osaamistarpeita ja räätälöidä sekä kehittää uusia täsmäkoulutuksia yrityksille näihin osaamistarpeisiin liittyen.

Yhteistyö jatkoväylähankkeen alkaessa todettiin hyvin vähäistä, eivätkä opettajatasolla ammatilliset opettajat ja ammattikorkeakoulun opettajat, juurikaan tienneet toisistaan. Jatkoväylähankkeen aikana, sekä nyt RAKES-hankkeen myötä, on järjestetty paljon yhteisiä tapaamisia, joissa on suunniteltu, miten yhteistyötä voisi kehittää ja miten molempien oppilaitosten, ja myös Savonlinnan vetovoimaisuutta mielekkäänä opiskelupaikkakuntana voitaisiin lisätä.

Tämänkaltainen oppilaitosyhteistyö antaa hyvän mahdollisuuden opiskelijoille, jotka koulumenestyksen perusteella eivät pääsisi lukio-opintoihin. Vaikka ammatillinen koulutus antaa jo sinänsä jatko-opintokelpoisuuden, on jatkoväylän kautta hankittu ammattikorkeakoulun opiskelupaikka tärkeä seutukunnan kehittymisen kannalta monestakin syystä. Kun opiskelija tekee jatkoväylä yhteistyönä ammattikorkeakouluopintoja jo ammatillisen koulutuksen aikana, hän tavallaan jo sitoutuu siirtymään nimenomaan Savonlinnan ammattikorkeakouluun jatkamaan opintojaan, koska hän on jo jatkoväyläopintojen aikana omaksunut XAMK:n työtavat ja opettajat, sekä oppilaitos on tullut muutenkin tutuksi.

Jatkossa olisi myös ehkä hyvä miettiä erilaisia yhteistyön muotoja, joilla toimintaa voisi parantaa. Tässä opinnäytetyössä on tutkittu yhteistyötä rakennusalan jatko-opintojen kannalta. Kuitenkin moniammatillisella yhteistyöllä voisi myös saada erilaisia näkökulmia asiaan ja koulutusta kehitettyä kokonaisuudessaan. Kehitys voisi tuolloin tuoda hyviä toimintamalleja myös muille kuin rakennusalalle. SAMMedussa on käytössä tiimityöskentelymalli, jossa jokaisella osaamisalalla on oma tiiminsä. Opinnäytetyön tuloksien perusteella tiimijattelua voisi mielestäni laajentaa ammattikorkeakoulun ja ammattiopiston välille, että jatkoväyläopinnoista saataisiin joustava kokonaisuus. Tiimit voisivat ylettyä myös elinkeinoelämään ja yritystasolle, koska molempien oppilaitosten opiskelijat tarvitsevat opinnoissaan työssäoppimisaikaa ja näin ollen myös yritykset ovat avainasemassa

yhteistyötä kehitettäessä. Yritysten ja oppilaitosten yhteistyö on yleensä hankala pitää hyvällä tasolla, koska yrittäjät ovat kiireisiä eivätkä kaikki yrittäjät pysty käyttämään työaikaansa oppilaitoksen kehittämiseen.

Yhteistyön ammattikorkeakoulun ja ammatillisen koulutuksen voidaan todeta olevan tärkeää, koska koulutuspoliittisten muutosten sekä Savonlinnan alueen väestökehityksen vuoksi kumpikaan oppilaitos ei todennäköisesti jatkossa tulisi pärjäämään itsenäisenä ilman minkäänlaista yhteistyötä. Ammattiopiston kannalta on tärkeää, että on olemassa jatkoväylä ammattikorkeakouluun, jolloin ammattikorkeakouluun suuntaavat opiskelijat ovat ammattioppilaitokselle potentiaalisia hakijoita. Tämänkaltainen tiivis yhteistyö ammattioppilaitoksen ja ammattikorkeakoulun välillä mahdollistaa myös sen, että ammattiopisto voi tulevaisuudessa olla vaihtoehto lukiolle, niille nuorille, jotka ovat pyrkimässä jatko-opintoihin jollekin tekniselle alalle. Tällä hetkellä Savonlinnassa näitä alavaihtoehtoja on tarjolla rakennus- ja sähköalalla.

Ammattikorkeakoulun näkökulmasta taas on tärkeää, että ammattikorkeakouluun hakee opiskelijoita, jotka ovat hankkineet ammatillisessa toisen asteen koulutuksessa käytännön osaamista. Käytännön osaaminen auttaa varsinkin rakentamisen alan jatko-opinnoissa todella paljon, koska tuolloin opiskelija pystyy hahmotamaan isompia kokonaisuuksia sekä käsittelemään ammattikorkeakoulussa opiskeltavia asioita ja teknisiä ilmiöitä. Savonlinnan seutukunnan näkökulmasta yhteistyö on merkityksellistä siksi, että täällä oleva nuori ikäluokka pysyisi tällä seutukunnalla ja Savonlinnalla olisi tarjota heille opiskelupaikkoja monella eri koulutusasteella.

Yhteistyössä ja yhteistyön kehittämisessä on aina hankaluuksia. Tämän opinnäytetyön kirjoittaminen ja tehdyt haastattelut ovat avanneet monia sellaisia ongelmakohtia, joihin itsenkin olen omassa työssäni törmännyt. Nykysuomen oppilaitokset toimivat kiireisessä arjessa yhä vähenevien resurssien kanssa, ja opettajan pitäisi pystyä moneen. Samaisessa oppilaitoksessa opiskelevat nuoret peruskoulun tai lukion päättäneet opiskelijat sekä aikuiset alan vaihtajat. Kaikille opiskelijoille pitäisi pystyä tarjoamaan heille tarpeellista opetusta, jonka jälkeen työllistyminen olisi mahdollista.

Opinnäytetyön tutkimuksen tulokset osoittavat, että yhteistyön kehittämisessä ollaan vasta alussa ja yhteistyön kehittämistä tarvitaan jatkossakin. Tärkeimpinä asioina yhteistyönkehittämiseksi tutkimuksessa nousi esiin yhteyshenkilön palkkaaminen, joka tuntee ammattikoulun ja ammattikorkeakoulun tutkintojen rakenteen, henkilöt ja käytännöt. Tähän opinnäytetyöhön tehdyn tutkimuksen jälkeen SAMledun citypisteeseen on rekrytoitu ”hakuopo”, jonka toimenkuvaan kuuluu yhteistyökuvioiden organisointi oppilaitosten ja yritysten välillä.

Jokaiselle opiskelijalle laaditaan opintojen alussa henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS). Tällä hetkellä opiskelijoita ohjaa jatkoväylälle SAMledussa HOKS-ohjaajat, joista kaikki ei välttämättä tunne riittävän hyvin jatkoväylämallia eivätkä siksi tule ohjanneeksi opiskelijoita aktiivisesti jatkoväyläopintojen pariin. Kaikkia SAMledun HOKS-ohjaajia tulisi kouluttaa jatkoväylään ehkä paremmin ja varmistaa, että kaikki ohjauksesta vastaavat henkilöt tietävät jatkoväylän olemassa olon ja osaavat ohjata opiskelijoita hakeutumaan jatkoväyläopintoihin.

Järjestän työssäni opiskelijoille HOKS-keskusteluja, joissa käydään läpi opiskelijan urasuunnittelua ja keskustellaan myös mahdollisista jatko-opinnoista. Näissä keskusteluissa nostan usein esiin jatkoväylä mahdollisuuden, mutta opiskelijat eivät osaa yleensä ottaa kantaa haluaisivatko lähteä kokeilemaan, koska eivät tunne riittävän hyvin jatkoväyläopiskelua. Tästä syystä SAMledun opiskelijoille pitäisi järjestää jatkoväylään liittyviä infotilaisuuksia, joissa kerrotaan tarkasti, miten jatkoväyläopiskelu onnistuu yhtä aikaa ammatillisen koulutuksen kanssa. Tähän saakka infotilaisuudet ovat enemmän olleet ammattikorkeakoulun muuta markkinointia, jossa monesti ammattikorkeakoulun opiskelijat kertovat opiskelustaan, joka sekin on hyvää informaatiota. Jatkoväyläopiskelu pitäisi tehdä niin läpinäkyväksi, että opiskelijat osaavat valita niitä opintotarjottimelta.

Tätä opinnäytetyötä tehdessä olen havainnut, että ilman jatkoväylähanketta tai jatkoväylän kaltaisia opintoja olisi ammattikoulun ja ammattikorkeakoulun välinen yhteistyö melko ohutta. Yhteistyön kehittämisellä oppilaitosten, yritysten ja kaupungin välillä on suuria vaikutuksia alueellisesti ja valtakunnallisesti. Kehittämi-

nen vaikuttaa paljon myös yksilöön henkilökohtaisella tasolla, koska paikkakunnalla asuva nuori voi suunnitella elämäänsä eteenpäin pohjautuen paikalliseen koulutustarjontaan.

Valtakunnallisesti on eri oppilaitoksissa tehty erilaisia yhteistyö- ja jatko-opintohankkeita. Opinnäytetyössäni esittelin mm. NOPSA-hankkeen, joka on hyvin vastaava kuin SAMledussa käytettävä jatkoväylä. Yhteistyötä voisi jatkossa myös lisätä niin, että näiden koko Suomen alueella laadittujen hankkeiden tuloksia voisi verrata ja vaihtaa oppilaitosten välillä ajatuksia siitä, mikä missäkin oli koettu ongelmaksi tai onnistumiseksi. Olisi mielenkiintoista tietää, onko yhteyshenkilön puuttuminen koettu ongelmaksi muualla ja jos on, onko ratkaisumalli ollut joku muu kuin rekrytointi. Tai onko muualla havaittu, että moniammatillisella yhteistyöllä yritysten, elinkeinoelämän ja oppilaitosten välillä voidaan saada hyviä tuloksia aikaan kehittämisessä.

Mahdollisia jatkotutkimuksen aiheita voisi olla vastaavanlaisen tutkimuksen kohdistaminen koko Suomen alueelle. Samalla olisi ehkä mahdollista verrata erilaisia toimintatapoja, joita Suomen alueen oppilaitoksissa on otettu käyttöön yhteistyön kehittämiseksi. Ehkä tämän kaltaisen tutkimuksen avulla olisi mahdollista laatia jokin toimiva valtakunnallinen yhteismalli, joka vahvistaisi koulutusalojen ja eri oppilaitosten yhteistyötä ja mahdollistaisi opiskelijoille mm. vahvemman työkokemuspohjan jo opiskeluaikana.

Suuressa osassa haastatteluissa kävi ilmi, että kaivattiin selkeää yhteyshenkilöä, joka hoitaisi kaikki yhteistyöhön liittyvät kuviot. Jatkotutkimuksen aiheena voisi olla myös tämän kaltaisen yhteistyökuvon organisoinnin malli. Haastatteluissa kävi ilmi, että resursseja toisaalta koettiin olevan, mutta toisaalta taas resurssien koettiin olevan vähissä. Samaisessa tutkimuksessa voisi ottaa myös kantaa resurssien riittävyyteen ja ehkä myös siihen, voisiko yhteistyön organisoinnin yhdistää esim. johonkin toiseen toimeen.

Tässäkin tutkimuksessa on tullut esiin jatkoväylä, joten sen toiminnan tuloksiin olisi hyvä tutustua. Myös jatkoväylän kehittäminen voisi olla jatkotutkimuksen aihe. Jatkoväylän myötä yhteistyötä on pyritty lisäämään ja kehittämään, joten olisi hyvä selvittää minkälaisia tuloksia tehdyillä toimilla on saatu aikaan, ja mitä

voisi tehdä jatkossa, jotta jatkoväylä palvelisi paremmin opiskelijoita, opettajia ja työelämää.

”Kaikki ihmistyö on yhteistyötä”

(Emil Nestor Setälä, 1864 – 1935, suomalainen kielen- ja kansanrunoudentutkija ja poliitikko.)

Lähteet

- Aira, Annaleena 2012. Toimiva yhteistyö. Työelämän vuorovaikutussuhteet, tiimit ja verkostot. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.
- Anttila, P. 1998. Tutkimisen taito ja tiedonhankinta. Helsinki: Akatiimi Oy.
- Clegg, Stewart & Kornberger, Martin & Pitsis, Tyrone (2008) Managing & organizations. An introduction to theory & practice. Second edition. London: SAGE Publications.
- Engeström, Y. 1993. Moniammatillisten tiimien toiminnan analysointi. Raportteja. Stakes.
- Eskola, J & Suoranta, J. 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Heikkilä, T. 2004. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Hirsjärvi, S & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu – Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hämeen ammattikorkeakoulu, 2019. NOPSA-opas. https://www.hamk.fi/wp-content/uploads/2019/04/Nopsa_opas_2019_A4_e_small.pdf. Luettu 4.5.2020.
- Isoherranen, K. 2005. Moniammatillinen yhteistyö. Helsinki: WSOY
- Isoherranen, K. 2008. Yhteistyön uusi haaste – moniammatillinen yhteistyö. Teoksessa Isoherranen, K., Rekola, L. & Nurminen, R. Enemmän yhdessä – moniammatillinen yhteistyö. Helsinki: WSOY oppimateriaalit Oy, 26–48.
- Juvakka, T. & Kylmälä, J. 2007: Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy
- Järvinen, P & Järvinen, A. 2000. Tutkimustyön metodeista. Tampere. Opinpaja.
- Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2019. <https://www.xamk.fi/tiedotteet/uusi-rahoitusmalli-parantaa-xamkin-toimintaedellytyksia/>. Luettu 5.1.2020
- Kananen, J. 2015a. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Miten kirjoitan kehittämistutkimuksen vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja –sarja.
- Karila, K. & Nummenmaa, A. R. 2001. Matkalla moniammatillisuuteen. Kuvauskohteena päiväkotia. WSOY. Juva. Bookwell Oy
- Keyton, Joann – Ford, Debra – Smith, Faye 2008: A Mesolevel Communicative Model of Collaboration. Communication Theory 18. 376–406.

Kogler Hill, Susan E. (2007) Team leadership teoksessa Northouse, Peter G. Leadership. Theory and practice. Thousand Oaks: Sage Publications, 207–236.

Korkeakoulutus ja tutkimus 2030 – visiotyö. 14.2.2017. Raportti. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <https://valtioneuvosto.fi/documents/1410845/4177242/Korkeakoulutus+ja+tutkimus+2030+visio+-+projektisuunnitelma+%2814.2.2017%29/16f75000-2685-42bc-b5f7-29f2a3abb6db/Korkeakoulutus+ja+tutkimus+2030+visio+-+projektisuunnitelma+%2814.2.2017%29.pdf>. Luettu 19.1.2020.

Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 29.12.2009/1705

Leppänen, A. 2002. Työyhteisön kehittämisen tavoitteet. Teoksessa Lindström, K. & Leppänen, A. (toim.) Työyhteisön terveys ja hyvinvointi. Helsinki: Työterveyslaitos, 36–44.

Opetushallitus 2020. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ammattillinen-koulutus>. Luettu 21.4.2020.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista 682/2017.

Opetus ja kulttuuriministeriö 2019. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161648/OKM_2019_26_Katse_korkealle_ja_horisontti_laajaksi.pdf. Luettu 31.10.2019.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019. <https://minedu.fi/documents/1410845/4240776/Ammattillisen+koulutuksen+j%C3%A4rjest%C3%A4jien+ja+korkeakoulujen+yhteisty%C3%B6+-+loppuraportti/4dbac012-f208-f8cc-e77a-972faf15bcda/Ammattillisen+koulutuksen+j%C3%A4rjest%C3%A4jien+ja+korkeakoulujen+yhteisty%C3%B6+-+loppuraportti.pdf>. Luettu 26.10.2019.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019. <https://minedu.fi/opiskelijavalinnat-ja-yhteisty>. Luettu 19.1.2020.

Oulun ammattikorkeakoulu, 2018. http://www.oamk.fi/hankkeet/kotimaiset_kaynnissa/?hanke_id=1538. Luettu 7.2.2020.

Peters, L & Manz, C. 2007. Identifying antecedents of virtual team collaboration. Performance Management: An International Journal 13. 117–129.

Salomäki, J. 2002. Tiimit ja työhyvinvointi. Forssa: Forssan Kirjapaino Oy.

SAMledu, 2018. Tilinpäätös 2017. <https://www.samiedu.fi/wp-content/uploads/2018/09/Tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s-2017-v1.pdf>. Luettu 4.5.2020.

Øvretveit, J. 1993/1994. Moniammatillisen yhteistyön opas. Sairaanhoidtajien koulutussäätiön julkaisu.

LIITE 1

HAASTATTELUKYSYMYKSET OPPILAITOSTEN EDUSTAJAT

1. Minkälaiseksi koette XAMK:n ja SAMledun välisen yhteistyön tällä hetkellä?
2. Koetteko oppilaitosten välisen yhteistyön tärkeänä ja miksi?
3. Mitä mieltä olette oppilaitosten ja sidosryhmien yhteistyöstä Savonlinnassa rakennusalan koulutuksien näkökulmasta? (Oppilaitokset, kaupunki, työelämä)
4. SAMledun ja XAMK:n välisessä kumppanuussopimuksessa tavoitteeksi on määritelty elinkeinorakennetta tukeva yhteistyö, jonka tarkoituksena on alueen kehittäminen ja uudistaminen. Onko tämä tavoite mielestänne toteutunut?
5. Mitkä asiat yhteistyössä mielestänne on onnistuneet parhaiten? Onko Teillä tästä konkreettisia esimerkkejä?
6. Mitä hyötyä yhteistyöstä koette saavanne omalle organisaatiollenne?
7. Oletteko huomanneet yhteistyössä jotain konkreettisia ongelmakohtia, mitä pitäisi kehittää? Mitä esteitä koette yhteistyölle?
8. Miten rakennusalan koulutusyhteistyötä pitäisi jatkossa mielestänne kehittää oppilaitosten välillä?
9. Onko teillä Muita ajatuksia tai ideoita yhteistyön kehittämiseen?

LIITE 2

HAASTATTELUKYSYMYKSET, alueen yrittäjät

1. Oletko tietoinen minkälaista yhteistyötä oppilaitosten ja alueen yrittäjien välillä on tällä hetkellä?
2. Minkälaisia yhteistyön kehittämisen toimenpiteitä on jo tehty tai ollaan tekemässä yrityksenne ja oppilaitosten välillä.?
3. Oletko huomannut yhteistyössä jotain konkreettisia ongelmakohtia?
4. Koetko oppilaitosten ja yritysten välisen yhteistyön tärkeänä?
5. Miten rakennusalan yhteistyötä pitäisi jatkossa mielestäsi kehittää oppilaitosten ja elinkeinoelämän välillä Savonlinnassa?
6. Mitä esteitä koet yhteistyölle?
7. Mitä hyötyä näet yhteistyöstä saavasi omalle organisaatiollesi?
8. Muita ajatuksia tai ideoita yhteistyön kehittämiseen?

LIITE 3

HAASTATTELUKYSYMYKSET, SAVONLINNAN KAUPUNGIN EDUSTAJAT

1. Minkälaiseksi koette oppilaitosten ja oman organisaationne välisen yhteistyön tällä hetkellä?
2. Koetteko oppilaitosten ja kaupungin välisen yhteistyön tärkeänä ja miksi?
3. Mitä mieltä olette oppilaitosten ja sidosryhmien yhteistyöstä Savonlinnassa rakennusalan koulutuksien näkökulmasta? (Oppilaitokset, kaupunki, työelämä)
4. Mitkä asiat yhteistyössä mielestänne on onnistuneet parhaiten? Onko Teillä tästä konkreettisia esimerkkejä?
5. Mitä hyötyä yhteistyöstä koette saavanne omalle organisaatiollenne?
6. Oletteko huomanneet yhteistyössä jotain konkreettisia ongelmakohtia, mitä pitäisi kehittää? Mitä esteitä koette yhteistyölle?
7. Miten rakennusalan koulutusyhteistyötä pitäisi jatkossa mielestänne kehittää oppilaitosten ja työ/ elinkeinoelämän välillä? Eli ratkaisuja/ keinoja kehittämiseen?
8. Onko teillä Muita ajatuksia tai ideoita yhteistyön kehittämiseen?